

HRVATSKI VOJNIK

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
0 0 5 1 0

9 771330 5000003

VOJNA VJEŽBA NA POLIGONU GAŠINCI

HRVATSKI PONOS

JURISDIKCIJA I OPSEG OVLASTI OBALNE STRAŽE

OPERACIJA
ATALANTA

Hrvatski časnik
na belgijskoj
fregati u borbi
protiv pirata

MЕДУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА
О АФГАНИСТАНУ

POTPORA МЕДУНАРОДНЕ
ЗАЈЕДНИЦЕ АФГАНИСТАНСКИМ
НАПОРИМА

GODINA DANA
PREDSJEDNIKA OBAME

PRODAJNI KATALOG

HRVATSKIH VOJNIH GLASILA

Fotomonografija "Mirovna misija Chad" izdavački je projekt kojim je trajno zabilježena uloga OSRH u Čadu i Srednjoafričkoj Republici. Uz osnovne podatke koje treba znati o Čadu i Srednjoafričkoj Republici, uspostavi misije te hrvatskom sudjelovanju u njoj, knjiga je bogato ilustrirana reprezentativnim fotografijama.

CUJNA
150 kn

HRV/ENG

Autor je po povratku iz misije ISAF svoje zapise ujedinio u knjigu u kojoj je riječima sažet njegov višemjesečni boravak u Afganistanu. Osim što rade naši vojnici, knjiga je puna korisnih podataka koji mogu poslužiti onima koji će se tek uputiti u misiju...

Fotomonografija je nastala nakon posjeta hrvatskih novinara našim vojnicima u misiji u listopadu 2008. godine. Fotografije prati i prigodan tekst o uspostavi misije, kronologiji hrvatskog sudjelovanja te svim postrojbama OSRH koje sudjeluju u misiji s opisom zadaća na terenu.

PZDRAV IZ CHAGCHARANA
GREETINGS FROM CHAGCHARAN

HRV/ENG

CUJNA
100 kn

CUJNA
100 kn

HRV/ENG

HRV/ENG

CUJNA
150 kn

U rujnu 2009. godine Hrvatska je obilježila desetu godišnjicu prve upućivanja hrvatskih vojnika u neku od mirovnih misija, a tijekom ovih deset godina sudjelovali smo u ukupno dvadeset mirovnih misija. U knjizi je dan kratki presek uspostave misije i hrvatskog sudjelovanja u svakoj od njih, ilustriran prigodnim fotografijama nastalim tijekom boravka naših vojnika u misiji.

8

Potpore međunarodne zajednice afganistanskim naporima

Hrvatska, kao dio snaga NATO-a, potvrdila je svoju predanost mirovnoj misiji u Afganistanu, gdje su napor usmjereni na izgradnju društva koje će biti sposobno na sebe preuzeti odgovornost za sigurnosno stanje zemlje...

Hrvatski ponos je završni dio priprema uoči odlaska u Afganistan. Ovaj put, u vježbovnom žrvnu bili su pripadnici 15. hrvatskog kontingenta, koji su s vježbom započeli 18. siječnja, a pripreme za nju počeli mjesecima prije...

4

VOJNA VJEŽBA NA POLIGONU GAŠINCI HRVATSKI PONOS

12

Hrvatski časnik na belgijskoj fregati u borbi protiv pirata

"To je za mene bilo golemo iskustvo, a uz rad u međunarodnom okruženju stekao sam i nova poznanstva", rekao je poručnik fregate Ivo Musulin, koji je u četiri i pol mjeseca provedenih u operaciji ATALANTA na belgijskoj fregati *Louise Marie*, zajedno s oko 150 članova posade, prešao više od 30 tisuća milja

MORH I OSRH

VOJNA TEHNIKA

MAGAZIN

- 7 **NOVOSTI IZ OSRH-a**
OSRH u međunarodnim operacijama i snagama NATO-a i EU
- 9 **KONFERENCIJA ZA TISAK GLAVNOG TAJNIKA NATO-a**
Imamo strategiju, resurse i jedinstvo za pravi napredak
- 10 **SUSRET PREDSTAVNIKA NATO-ova VOJNOG ODBORA**
Savez je spreman suočiti se s budućim izazovima
- 11 **ŠKOLA STRANIH JEZIKA**
Ocjenjivanje francuskog jezika u OSRH
- 15 **NOVOSTI IZ OSRH-a**
Godišnjica stradanja mornara i potonuća barkase
- 16 **PREDSTAVLJAMO - III. DIO**
Aktivnosti CIOR-a i promoviranje vlastitih OS
- 18 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 22 **VOJSKE SVIJETA**
Čileanska ratna mornarica (II. dio)
- 26 **SJEDINJENE AMERIČKE DRŽAVE**
Godina dana predsjednika Obame
- 29 **OBALNA STRAŽA**
Jurisdikcija i opseg ovlasti Obalne straže
- 30 **PODLISTAK**
Bitka kod Farsala
- 32 **DOMOVINSKI RAT**
"Referendum za prisajedinjenje Krajine Republići Srbiji"
- 33 **DUHOVNOST**
Isusova potraga za ljudima
- 34 **INFORMATOR**
Biblioteka, vremeplov, filmoteka, infokutak
- 33 **IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Oklopni transporter Zag

Hrvatski ponos je završni dio priprema uoči odlaska u Afganistan. Ovaj put, u vježbovnom žrvnju bili su pripadnici 15. hrvatskog kontingenta, koji su s vježbom započeli 18. siječnja, a pripreme za nju počeli mjesecima prije...

HRVATSKA

Hrvatski ponos je vojna vježba od iznimne važnosti za hrvatsko sudjelovanje u misiji ISAF, danas najzahtjevnijoj zadaći koju izvršavaju pripadnici OSRH. Vježba je završni dio priprema uoči odlaska u Afganistan. Ovaj puta, u vježbovnom žrvnju bili su pripadnici 15. hrvatskog kontingenta, koji su s vježbom započeli 18. siječnja, a pripreme za nju počeli mjesecima prije. Na Danu uvaženih gostiju 28. siječnja, završne vježbovne aktivnosti pro-

vedene na poligonu Gašinci pratili su državni tajnik MORH-a Pjer Šimunović, zamjenik načelnika GSOSRH kontraadmiral Zdenko Simić i niz najviših časnika OSRH.

Iako je Ponos tradicionalna vježba, pred Gardijskom oklopno-mehaniziranom brigadom s postrojbama-suradnicama i direktorom vježbe brigadnim generalom Mladenom Mikolčevićem ovaj put stajali su novi izazovi, koje im je zadao nositelj HKoV. Prvi ovogodišnji Ponos (odatle oznaka 10/1) bila je prva

Direktor vježbe brigadni general Mladen Mikolčević

"Vježba svakako spada u nešto novo i drukčije. Od nje nadalje radimo samostalno po procedurama NATO-a. Kao general OSRH i zapovjednik velike postrojbe, GOMBR-a, mogu reći da su ovakvi teški vremenski uvjeti zapravo savršeni za vojnika koji se spremaju u mirovnu misiju u teškoj zoni. Visoka letvica standarda što ju je postavila ova vježba našim ljudima nije bila niti će biti problem. Tvrdim da su naši vojnici iznimno sposobni, dobro pripremljeni i motivirani. Oni će izvršiti svoje zadaće i opravdati povjerenje koje im je dao hrvatski narod, koje su im dali nadređeni i koje je Hrvatskoj dao NATO kad nas je primio u članstvo".

vježba na teritoriju Hrvatske koja je potpuno samostalno u "izvedbi" OSRH planirana i strukturirana u skladu s NATO-ovom Uputom za vježbe (Bi-SC Exercise Directive 75-3). Izvršenje vježbe u skladu s njom znači da se organizatori vježbe moraju pobrinuti da se situacija koja bi se mogla dogoditi na terenu simulira što vjernije. Ekipa iz 15. kontingenta, pod zapovjedništvom brigadira Berislava Ježidžića, uskoro će biti upućena u jedno od opasnijih svjetskih područja i jednostavno mora biti spremna i na najneočekivanje zaplete. Ukratko, vježba je bila izrazito

zahtjevna, ne samo za one koji su se uvježbavali nego i za one koji su je organizirali. Incidenti predviđeni scenarijem uspješno su rješavani, kao na tekućoj vrpcu. Tempo je bio izrazito brz i naporan.

Službeno, svrha vježbe je "završno uvježbavanje i certifikacija/ocjenjivanje prema elementima CREVAL-a (ocjenjivanje borbene spremnosti) svih sastavnica 15. HRVCON-a i njihovih sastavnih elemenata i funkcija unutar NATO ISAF koncepta". Riječ "ocjenjivanje" je ključna, jer se contingent u Afganistan ne može uputiti bez visokih službenih ocjena. Stoga

su cijeli tijek vježbe strogo pratili naši ocjenjivači s NATO-ovim referencijama kao i Evaluacijski tim GSOSRH.

Na poligon Gašinci stigli su i djelatnici Inspektorata obrane, koji su također brižljivo pratili svaki pokret vojnika.

Hrvatski ponos 10/1 bio je fokusiran na tri sastavnice kontingenta koje generira HKoV: Satniju pješaštva, kojom zapovijeda satnik Robert Poljak, OMLT, kojem je zapovjednik satnik Mario Maslov, i namjenski organizirane snage Vojne policije na čelu s natporučnikom Mariom Majetićem. Svi ti momci vježbu su shvatili izrazito ozbiljno, svjesni da će im ona pomoći da svoju misiju obave najbolje što mogu i, što je najvažnije, da razinu svoje sigurnosti podignu do najviših standarda. Vježba se, po scenariju, provodila kao operacija odgovora na krizu prema mandatu

UN-a, u složenom multinacionalnom okružju, što zahtijeva zajedničko djelovanje vojske, policije i humanitarnih organizacija. Vidjeli smo kako OMLT rješava situaciju u kojoj su napadnuti vatrenim oružjem u improviziranom selu, zatim bombaški napad i onda pješački napad na operativnu bazu našeg pješaštva, kriminalističku obradu u izvedbi Vojne policije te izvlačenje ranjenog vojnika helikopterom...

S vježbom su završili dan poslije, 29. siječnja, a sigurno je da će do odlaska u misiju "ispagliati" i najmanje detalje. Sljedeći Ponos bit će posvećen 16. kontingentu za Afganistan, a glavni teret planiranja i provedbe bit će na Gardijskoj motoriziranoj brigadi. ■

OSRH u međunarodnim operacijama i snagama NATO-a i EU

Čelnici i zapovjednici svih relevantnih ustrojenih cjelina OSRH, načelnici službi MORH-a, te dužnosnici Ureda predsjednika RH bili su 3. veljače na konferenciji "Sudjelovanje OSRH u međunarodnim operacijama/misijama i snagama NATO-a i EU". Svraha konferencije koja se u organizaciji GSOSRH održavala u Časničkom domu zagrebačke vojarne "Petar Zrinski" bile su raščlambе, prezentacije i spoznaje dosadašnjeg sudjelovanja Hrvatske u međunarodnim misijama i operacijama, aktualnog stanja i

Snimio Tomislav BRANDT

Snimio Tomislav BRANDT

planova za budućnost. Održano je 14 prezentacija, u kojima su obuhvaćeni svi segmenti "trenutačno najsloženijih zadataka za OSRH", kako je međunarodne operacije opisao načelnik GS-a general zbora Josip Lukić, koji je otvorio konferenciju i predsjedao njome.

U prvom dijelu govorilo se o sudjelovanju OSRH u MVO u skladu s DPR-om (2006-2015), planovima sudjelovanja za ovu godinu, strukturiranju snaga za MVO, odabiru i pripremi kandidata za pojedinačne dužnosti u MVO i trenutačnom sudjelovanju OSRH u MVO. Posebnim izlaganjima obuhvaćen je 15. kontingenjt OSRH, koji će biti upućen u misiju ISAF, te poduzete aktivnosti na priprema sljedećih kontingenata za MVO. Treća cjelina bila je posvećena prezentacijama o provedbi prihvaćenih ciljeva snaga iz djelokruga OSRH, sudjelovanju OSRH u NATO-ovim

Snagama za brzi odgovor i Borbenim skupinama EU, uključivanju OSRH u vojnu komponentu Kvadrilaterale i sudjelovanju u Multinacionalnoj bojni Vojne policije. Završna tema odnosila se na upućivanje pripadnika OSRH na rad u NATO-ova tijela i u Vojno predstavništvo RH pri NATO-u i EU.

D. VLAHOVIĆ

7

BROJ 278 / 5. VELJAČE 2010.

HRVATSKI VJENNIK

Počela vojnodiplomska izobrazba

Na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski", 1. veljače u organizaciji SMOS-a počela je izobrazba 9. naraštaja vojnodiplomske izobrazbe. Na izobrazbi se nalazi deset polaznika iz GSOS-a, OSRH-a i MORH-a, te šest polaznika iz stranih zemalja i to: Republike Albanije, Bosne i Hercegovine i Republike Makedonije.

Školovanje će trajati dvanaest tjedana i završava 23. travnja, kada će biti svečano uručene diplome.

Kandidati su odabrani prema obrazovnim i karijernim značajkama sa svrhom diplomatskog školovanja za potrebe OSRH-a. Osim predavača iz GSOS-a, HVU-a i MORH-a, polaznicima

će predavati i djelatnici MVPEI, Ureda predsjednika RH i pojedinih fakulteta Zagrebačkog sveučilišta. Program je podijeljen na više tema iz područja nacionalne sigurnosti, međunarodnih odnosa, međunarodnog prava, osnova suvremene diplomacije, vojne diplomacije i protokolarnih aktivnosti.

Z. LOVAŠEN

BROJ 278 / 5. VELJAČE 2010.

OJI MVPEI, foto NATO

Hrvatska, kao dio snaga NATO-a, potvrdila je svoju predanost mirovnoj misiji u Afganistanu, gdje su napori usmjereni na izgradnju društva koje će biti sposobno na sebe preuzeti odgovornost za sigurnosno stanje zemlje...

Potpore međunarodne zajednice afganistanskim naporima

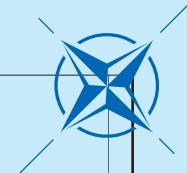
Ministar vanjskih poslova i europskih integracija Gordana Jandroković sudjelovao je na Međunarodnoj konferenciji o Afganistanu, koja je održana u Londonu

28. siječnja ove godine. Hrvatska, kao dio snaga NATO-a, potvrdila je svoju predanost mirovnoj misiji u Afganistanu, gdje su napori usmjereni na izgradnju društva koje će biti sposobno na sebe preuzeti odgovornost za sigurnosno stanje zemlje. Jedan je od ključnih elemenata u tom procesu osnivanje nacionalnih sigurnosnih snaga koje mogu postati okosnica afganistanske unutarnje stabilnosti. Republika Hrvatska i Vlada Afganistana ulaze velike napore kako bi afganistska naci-

onalna obrana i policija mogle osigurati razvoj i napredak temeljen na sigurnosnoj osnovi za afganistanski narod i zemlju. Isto tako, dodatna sredstva, povećani napor pri nadzoru i realni vremenski okvir za obuku mogu dovesti do toga da nacionalne sigurnosne snage postanu osnova unutarnje sigurnosti Afganistana. Hrvatska tome pridaje veliku važnost smatrajući da je to najbolji način za postizanje uspjeha u provedbi mira i stabilnosti u toj zemlji. U ostvarivanju tih ciljeva, Hrvatska je sudjelovala od samih početaka, a na toj osnovi davat će svoj doprinos i ubuduće. Svjedoči o tome i odluka Vlade Republike Hrvatske o dodatnom proširenju našeg

doprinosa ove godine obukom afganistanskih policijskih snaga. Hrvatska ističe da važni gospodarski projekti, kao i oni na lokalnim razinama, pozitivno utječu na svakodnevni život afganistanskog naroda, o čemu svjedoče i hrvatska iskustva temeljena na projektima u lokalnim zajednicama. Hrvatska pozdravlja predanost afganistanske Vlade u poduzimanju potrebnih reformi koje će voditi prema dugoročnom gospodarskom rastu i razvoju Afganistana. Londonska Međunarodna konferencija o Afganistanu organizirana je pod zajedničkim predsjedanjem predsjednika Vlade Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske

Gordona Browna, britanskog ministra vanjskih poslova Davida Milibanda i Vlade Islamske Republike Afganistana pod vodstvom predsjednika Hamida Karzaija. Svrha Konferencije bila je obnoviti i učvrstiti potporu međunarodne zajednice afganistanskim naporima za obnovu i izgradnju zemlje. Međunarodna zajednica želi zajednički s afganistanskom vladom dogоворити prioritete, чiju će provedbu i nadzirati. Radi ostvarenja konkretnih promjena važnih za razvoj afganistanskog društva i države, na londonskoj Konferenciji razmotreno je i poboljšanje koordinacije sveukupnih civilnih i vojnih napora međunarodne zajednice. ■

Na redovitom mjesечноj susretu s novinarima koji prate i izvještavaju o radu NATO saveza, a koji je održan 1. veljače, glavni tajnik Anders Fogh Rasmussen usredotočio se na dvije teme, netom završenu Konferenciju o Afganistanu u Londonu, i sastanak ministara obrane zemalja NATO članica koji se 4. i 5. veljače održava u Istanbulu...

Imamo strategiju, resurse i jedinstvo za pravi napredak

Osvrnuvši se na informacije, koje su tijekom prošle godine stizale do njega, o tome kako međunarodna zajednica gubi volju za provedbom svoje zadaće u Afganistanu te da je jedinstvo u NATO savezu narušeno jer nema jasne strategije, glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen demantirao je glasine naglasivši da su posljednjih mjeseci donesene važne odluke u kojima se vidi novi zamah.

"Na konferenciji u Londonu, predstavnici gotovo sedamdeset zemalja jasno su izrazili opredjeljenje ne samo da se nastavi s potporom Afganistanu nego da je u mnogim slučajevima i pojačaju," rekao je glavni tajnik i nastavio: "Gotovo 40 od 44 zemlje u misiji ISAF ponudilo je poslati sveže snage u operaciju, što će nas približiti broju od 40 000 koji je general McChrystal procijenio potrebnim. Sada imamo jasnou vojnu strategiju, a to je zaštititi afganistsko stanovništvo, intenzivirajući ujedno našu obuku afganistanskih snaga kako bi afganistska Vlada mogla samostalno preuzeti vođenje zemlje. Postoje planovi, koje je razvila afganistska Vlada i koje podupire međunarodna zajednica, o tome da se prione rješavanju problema kojima su Afganistanci najviše pogodeni, a riječ je o lošem upravljanju i slabom gospodarstvu."

Istaknuvši da će ova godina biti presudna i izazovna, te da će i u njoj biti mnogo loših dana, glavni tajnik je optimistično zaključio: "Siguran sam da imamo strategiju, resurse i jedinstvo koje trebamo kako bismo ove godine ostvarili pravi napredak."

Govoreći o Afganistanu, Rasmussen je istaknuo dvije točke koje zasluguju najveću pozornost. Kao prvu točku glavni je tajnik apostrofirao zahtjeve za borbenim snagama, koji su u načelu ispunjeni, ali i još nedostaje dovoljan broj instruktora za obučnu misiju: "Saveznici i partneri dali su znatan doprinos, no on još uvijek nije dostatan. Još nam uvijek nedostaje 21 obučni tim za obuku afganistanske vojske. A što se tiče afganistanske policije, nedostaje nam više od 100 obučnih timova."

Druga točka vezana je uz londonsku Konferenciju, o čemu je glavni tajnik rekao: "London je bio važan sastanak, na kojem su izneseni jasni planovi. Potrebno je da ih provede, kako afganistska Vlada tako i međunarodna zajednica koja ih financijski podupire.

U završnom dijelu, glavni tajnik dotaknuo se predstojećeg sastanka ministara obrane u Istanbulu, napomenuvši da će jedno od pitanja biti i transformacija kao vrlo važan dio u procesu razvoja novog Strateškog koncepta.

"Usmrjerit ću pozornost ministara na tri područja gdje mislim da bismo mogli učiniti više, a to su "suzbijanje IED (improvizirana eksplozivna sredstva), sanitetski objekti, i helikopteri. To su područja gdje možemo i trebamo postići napredak namicanjem sredstava i iznalaženjem nacionalnih rješenja", završio je svoje redovito obraćanje medijima glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen. ■

Istaknuvši da će ova godina biti presudna i izazovna, te da će i u njoj biti mnogo loših dana, glavni tajnik je optimistično zaključio: "Siguran sam da imamo strategiju, resurse i jedinstvo koje trebamo kako bismo ove godine ostvarili pravi napredak"

Pripremio Željko STIPANOVIC, foto NATO

Tijekom dvodnevnog sastanka i rasprava o brojnim temama koje su se našle pred članovima Vojnog odbora NATO-a, održan je i sastanak s glavnim tajnikom NATO-a, Andersom Foghom Rasmussenom, koji je istaknuo prioritete i stajališta o NATO-ovim operacijama, transformaciji i reformama, te naglasio potrebu da Savez bude sposoban učinkovito se suočiti s budućim izazovima uz sadašnja finansijska ograničenja

Savez je spremam suočiti se s budućim izazovima

Pod predsjedanjem admirala Giampaola Di Paole, predsjedavajućeg NATO-ova Vojnog odbora, načelnici glavnih stožera iz 62 zemlje, zajedno s NATO-ovim vrhovnim savezničkim zapovjednikom za operacije, zapovjednikom za transformacije i tri zapovjednika Združenih snaga (Napulj, Lisabon, Brunssum) načeli su 26. i 27. siječnja sastancima NATO-ova Vojnog odbora. Posebice su tijekom sastanka bili pozdravljeni švedski general Hakan Syrén, predsjedavajući Vojnog odbora EU, te general Ashfaq Parvaiz Kayani, pakistanaki načelnik stožera kopnene vojske, i američki general Stanley A. McChrystal, zapovjednik ISAF-a.

Tijekom sastanka Vojni odbor je dobio izvješće admirala Jamesa Stavridisa, vrhovnog savezničkog zapovjednika za Evropu (SACEUR), i admirala Marka P. Fitzgeralda, zapovjednika Združenih snaga Napulj, a članovi odbora dobili su i izvješće o trenutačnoj evoluciji projekta Kosovskih sigurnosnih snaga (KSF) i o stanju Trust Fonda KSF-a, te su potvrđili posvećenost operaciji KFOR-a i naglasili da će budući razvoj događaja ovisiti i o samim uvjetima na terenu.

U pogledu NATO-ove operacije Operation Ocean Shield, Vojni odbor se složio o nastavku davanja potpore borbi protiv piratstva i o fleksibilnoj uporabi Standardnih NATO-ovih pomorskih skupina

(SNMGs) kao okosnice operacije, što je dio širih koordiniranih međunarodnih napora. Izgradnja regionalne sposobnosti, potreba za sustavom dalekometnog zračnog nadzora bile su prepoznate kao područja za koja je potrebna daljnja procjena.

Na zajedničkoj sjednici s načelnicima glavnih stožera zemalja Partnerstva za mir, razmijenjena su gledišta o vrijednosti projekta NATO-ovih Snaga za brzi odgovor (NRF). Kako je ponovo potvrđeno na zadnjem samitu u Strasbourg/Kehlu, NRF su ustrojene da bi osigurale brzo razmjestivu, vjerodostojnu snagu za Savez te su pokretačka snaga za transformaciju i razvoj sposobnosti. U svezi s time SACEUR je dao kratko izvješće o novom ustroju NRF-a, koji sada omogućava više fleksibilnosti i učinkovitosti te predstavlja važan transformacijski alat.

Odbor je zatim održao sastanak s glavnim tajnikom NATO-a, njegovom ekselencijom Andersom Foghom Rasmussenom, koji je istaknuo svoje prioritete i gledišta o NATO-ovim operacijama, transformaciji i reformi, te istaknuo potrebu da Savez bude sposoban učinkovito se suočiti s budućim izazovima uz sadašnja finansijska ograničenja.

U pogledu Afganistana, Vojni odbor je dobio najnovije izvješće od generala Stanleya McChrystala o provedbi trenutačne strategije. Prepoznajući valjanost strategije i pružajući punu potporu načinu na koji je COMISAF provodi, naglašena je konkretna predanost operaciji rasta Afganistanskih snaga nacionalne sigurnosti (ANSF), u pogledu kvalitete i kvantitete kao ključu sveukupnog razvoja zemlje, zajedno s vjerodostojnjom jakom i učinkovitom vlasti. Glede regionalnog pristupa, pakistanski načelnik kopnene vojske, general Kayani, potanko je izvijestio Odbor o pakistanskoj trenutačnoj strategiji i o operacijama protiv terorizma koje su u tijeku. Prepoznajući potrebu za nastavkom suradnje s ISAF-om, istaknuo je pakistansku ulogu kao ključni čimbenik za omogućavanje uspjeha u Afganistanu.

Na kraju, bivša američka državna tajnica Madeleine Albright sa svojom grupom stručnjaka obavijestila je Vojni odbor o napretku koji se postiže s obzirom na razvoj Novog strateškog koncepta, a težište je stavljeno na vojnu dimenziju dokumenta. ■

Ocjenjivanje francuskog jezika u OSRH

Prije nekoliko godina, razvoj bilateralne francusko-hrvatske suradnje na području obrane, kao i razmještaj hrvatskih Oružanih snaga na operacijskim područjima gdje je francuski dominantan jezik (Libanon, Maroko, Obala Bjelokosti, Haiti... ali i Čad) pokazao je važnost podučavanja francuskog jezika pri hrvatskim Oružanim snagama. Uskoro s tim, pridruživanje Hrvatske NATO savezu, gdje je francuski službeni jezik, kao i skorašnji ulazak Hrvatske u Europsku uniju, gdje je francuski i službeni i radni jezik pokazuju korisnost vladanja Molièreovim jezikom! Francuski je jezik također, potreban hrvatskim kadrovima koji će živjeti u Bruxellesu. U tom kontekstu, francuski odsjek Škole stranih jezika, koja je smještena u vojarni na Črnomercu u Zagrebu, organizira tromjesečne tečajeve francuskog jezika, koji se potvrđuju završnim ispitima. Radi poboljšanja i upotpunjivanja procjene znanja frankofonog osoblja pri Ministarstvu obrane i Oružanim snagama RH, francuska vojna misija je u studenom 2008. započela, uz potporu francuskog odsjeka vojne Škole stranih jezika, organizaciju ispita koji omogućuju dobivanje diplome koja odgovara Standardised Language Profileu (SLP), priznatom pri NATO-u.

Svrha francuskog vojnog ispita (CMLF-Certificat militaire de langue française) jest omogućavanje osoblju stranih zemalja koje radi na području obrane, a potječe iz zemlje gdje francuski nije jedan od službenih jezika, da dobije diplomu koja potvrđuje poznавanje francuskog jezika i Francuske, posebice njezine obrane. Organizira se dva puta na godinu – u studenom i u ožujku – istog dana, s istim temama, u Francuskoj i u brojnim drugim zemljama svijeta, a od studenog 2008. također i u Hrvatskoj.

Francuski vojni ispit (CMLF) sastoje se od tri rastuća stupnja na području jezika i vojnih znanja. Svakom stupnju odgo-

vara jedan pismeni i jedan usmeni ispit, koji se mogu polagati neovisno jedan o drugome. Prelazak s jednog stupnja na drugi ovisi o uspjehu na prethodnom stupnju, a napredak svakog dijela, pismenog i usmenog, ne ovisi jedan o drugome. Svaki ispit, pismeni i usmeni, sastoji se od dva dijela, razumijevanja i izražavanja. Vojni certifikat francuskog jezika dodjeljuje se kandidatu koji na ispitu ostvari 50% (to jest najmanje ocjenu 10/20) razumijevanja i izražavanja na oba ispita. (Kandidat na prvom stupnju francuskog vojnog ispita koji je na svakom dijelu usmenog ili pismenog ispita ostvario ocjenu višu od 8/20 ne ispunjava uvjete dobivanja certifikata francuskog vojnog ispita (CMLF1), ali može dobiti potvrdu osnovnog praktičnog stupnja francuskog, koji odgovara pismenom ispitu PLS 1100 i usmenom PLS 0011.

Polaganje prvog stupnja pismenog i usmenog dijela odgovara SLP-u 2222 na francuskom i potvrđuje dobro poznавanje svakodnevnog francuskog jezika, pisanog i usmenog.

Polaganje drugog stupnja odgovara SLP-u 3333 i omogućuje na toj razini govor ili pisanje na francuskom jeziku. Taj

Kako se upisati?

Sljedeći ispit održat će se u vojnoj Školi stranih jezika u Zagrebu (kandidati se smiju koristiti jednojezičnim francuskim rječnikom) u ožujku 2010. (pismeni ispit 17. ožujka, usmeni ispit 18. i 19. ožujka) i odnosit će se na francuski vojni ispit (CMLF) prvog i drugog stupnja (treći stupanj može se polagati samo u Francuskoj). Ured J1 GSOSRH zadužen je za prikupljanje kandidatura do 15. veljače 2010.

Osoblje zainteresirano za ove ispite može tražiti u vojnoj misiji pri francuskom veleposlanstvu u Zagrebu dokumentaciju o francuskim Oružanim snagama te, prije svega, teme starih ispita, koje su korisne za vježbu, na broj tel. 4893653 ili na e-mail adresi: sylvain.cavenne@diplomatie.gouv.fr

Prvo osoblje Ministarstva obrane i Oružanih snaga RH koje je dosad položilo ovaj ispit ističe se vrlo dobrim stupnjem jezika, koji već četredesetorici njih omogućuje polaganje cijelog ispita ili dijela ispita prvog stupnja.

stupanj zahtijeva dovoljno poznавanje vojne terminologije da bi se bez teškoća moglo slijediti visoko francusko vojno obrazovanje.

Treći stupanj (SLP 4444 ili 5555 u skladu s dobivenim ocjenama) otvara

mogućnost usmenog ili pisanog prevođenja na vojne teme. ■

HRVATSKI ČASNÍK na belgijsko

"To je za mene bilo golemo iskustvo, a uz rad u međunarodnom okruženju stekao sam i nova poznanstva", rekao je poručnik fregate Ivo Musulin, koji je u četiri i pol mjeseca provedenih u operaciji ATALANTA na belgijskoj fregati *Louise Marie*, zajedno s oko 150 članova posade, prešao više od 30 tisuća milja

EU NAVFOR
- Somalia čine brodovi i zrakoplovi iz Francuske, Italije, Njemačke, Španjolske i Švedske, a od rujna 2009. pojačani su i belgijskom fregatom. Navedeni brodovi provode operacije za zaštitu trgovackih i putničkih brodova u blizini somalskih voda, kao i borbu protiv piratskih napada, u skladu s rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a

Poručnik fregate Ivo Musulin treći je hrvatski časnik koji je sudjelovao u operaciji ATALANTA, prvoj pomorskoj operaciji Europske unije što se provodi u Adenskom zaljevu i somalskim vodama. Nakon poručnika fregate Grge Kere, koji je u srpnju prošle godine proveo 20 dana na francuskom brodu, i kapetana korvete Antuna Flegara, koji od 10. kolovoza 2009. sudjeluje u radu Zapovjedništva te operacije, Musulin se samo tri dana poslije, 13. kolovoza, ukrcao na belgijsku fregatu *Louise Marie*. Nakon nekoliko dana ispovili su iz belgijske luke Zeebrugge prema somalskim vodama kako bi se priključili ostatku europskih pomorskih snaga (EU NAVFOR – Somalia). Tu počinje njegova priča...

Ako želite sprječiti piratstvo, morate biti nazočni u prostoru

Prva postaja bila im je Kreta, gdje su se kratko zadržali radi dodatnog uvježbavanja za

Poručnik fregate Ivo Musulin na zapovjednom mostu belgijske fregate *Louise Marie*

zadaće koje su ih čekale, a potom su otplovili u Crveno more, točnije u Djibouti, gdje je obavljena logistička popuna broda. Uslijedila je plovidba u Adenski zaljev, a ondje im je glavna zadaća bila nadzor preporučenog međunarodnog pomorskog pravca, kako se službeno zove ruta što je štite snage Europske unije u sklopu operacije ATALANTA. Prema Musulinovu objašnjenju, taj pomorski koridor, koji nadgledaju međunarodne snage, preporučen je za

prolaz prije nekoliko godina te se uglavnom svi brodovi toga i pridržavaju, iako ne moraju. Dnevno tim koriđorom, dužine 490 milja, u oba smjera prođe čak oko 200 brodova i u njihovu je interesu doći sigurno do cilja pa je logično da prihvate ponuđenu zaštitu, koju im osiguravaju snage EU-a i NATO-a u skladu s rezolucijama VS-a UN-a (1814, 1816, 1838 i 1846). U koriđoru su podijeljeni sektori nadzora, a uz fregate idu i helikopteri koji više puta na dan izviđaju nadzirano područje. Ako tijekom izviđanja uoče nešto sumnjivo, fregata ide na intervenciju najvećom brzinom do tog mesta te najprije sa zapovjednog mosta motre sumnjivo

Ovoj fregati u borbi protiv pirata

13

BRDZ 278 / 5. VELJAČE 2010.

HRVATSKI
VRVNIK

Među zadaćama što ih je obavljala posada belgijske fregate *Louise Marie* bila je i bliska pratnja brodova iz Svjetskog programa pomoći Somaliji u hrani, koje treba pratiti do somalskih luka, kao i trgovачkih brodova te onih s posebnim teretom, koji su piratima česta "meta"

plovilo, a ako je potrebno ukrcavaju se na njega i obavljaju kontrolu kako bi se uvjerili jesu li pirati u akciji. "Želite li spriječiti piratstvo, morate biti nazočni u prostoru i nadzirati ga svim raspoloživim sredstvima", kaže nam poručnik fregate Musulin, koji se u to uvjeroj nakon dva mjeseca provedena u Adenskom zaljevu, a potom još dva u somalskim vodama.

Teško je pirate "uloviti na djelu"

Kad je belgijska fregata *Louise Marie* napustila Adenski zaljev, uputili su se u Indijski ocean, gdje ih je čekao golem prostor koji nadziru međunarodne snage. To su plovni putovi između istočnoafričkih i azijskih luka, kao i ostala područja

na kojima su učestali piratski napadi na brodove. Djeluju uz cijelu obalu Somalije, uglavnom na brzim čamcima uz potporu tzv. mothershipa (brod matica). No, kako nam je naš sugovornik rekao, s vremenom se ti napadi sve više udaljavaju od somalske obale prema otvorenome moru, a zadnji je izведен čak više od 500 milja od obale. Pojasnio nam je i kako je teško uloviti pirate na djelu. Naime, to je moguće jedino ako ih snimite (fotoaparatom ili kamerom) "u akciji" odnosno u izvršenju napada na brod ili ako im prilikom kontrole plovila pronađete oružje. No, čim vide ratni brod koji im se približava, oni bacaju oružje u more i ne možete im ništa. Štoviše, ne samo da ih morate pu-

stiti, nego im u slučaju potrebe morate i pružiti pomoć odnosno osigurati povratak na kopno kao "unesrećenima na moru". "To je ujedno najveći problem u ovoj operaciji", zaključio je Musulin, istaknuvši da je cijela operacija izvrsno planirana te da predviđa odgovore za sve moguće situacije. Napomenuo je da veliku potporu operaciji daju i zračne snage EU-a, odnosno ophodni pomorski zrakoplovi snaga koje sudjeluju u operaciji.

Među zadaćama što ih je obavljala posada belgijske fregate *Louise Marie*, na kojoj je bio poručnik fregate Ivo Musulin, bila je i bliska pratnja brodova iz Svjetskog programa pomoći Somaliji u hrani, koje treba pratiti do somalskih luka, kao

OPERACIJA ATALANTA

Snimio Tomislav BRANDT

Poručnik fregate Ivo MUSULIN rođen je 1973. u Metkoviću. Završio je Pomorski fakultet u Splitu, smjer nautika, a potom dočasničku i časničku školu na Učilištu HRM-a "Petar Krešimir IV.", kao i temeljnu padobransku obuku u Središtu za obuku "Damir Tomljanović -Gavran" te naprednu u Austriji. Pripadnik je Hrvatske ratne mornarice od 1995. godine, a od 1994. do 1995. bio je pričuvni pripadnik Hrvatske vojske.

Nakon devet godina provedenih u postrojbama pomorskih diverzanata, prelazi u Flotu HRM-a te je od 2006.

do 2009. zapovjednik lovca mina Korčula. U rujnu i listopadu 2008., tijekom održavanja međunarodne vojne vježbe "Noble Midas", bio je ukrcan na brodove NATO-a *Homburg* i *Rhein*, a na belgijskoj fregati *Louise Marie* u operaciji ATALANTA proveo je više od četiri mjeseca. Trenutačno je na dužnosti zamjenika zapovjednika Voda protuminskih ronitelja Flotile HRM-a.

i trgovačkih brodova, koji su piratima posebna "meta". To je vrlo opasna zadaća, rekao nam je, dodavši da su uz pratnju tih brodova i nadzor određenog područja te kontrolu svega sumnjivog u tom sektoru imali i zadaću zaštite vlastitih snaga, kako na moru tako i u luci, što je, prema njegovoj ocjeni, cijelo vrijeme bilo na vrlo visokoj razini. Vjerujemo da dio zasluga za to pripada i njemu osobno, jer je tijekom sudjelovanja u operaciji obnašao dužnost časnika u Odjelu za operacije, gdje se na bazi dnevno-noćnih smjena izmjenjivao s belgijskim časnikom. Među više od 150 članova posade

zračnih operacija u suradnji s fregatom te sve vrste "boardinga", odnosno ukrcaja i iskrcaja, a najpotresnije mu je bilo spašavanje 38 unesrećenih u vodama Adenskog zaljeva, nakon potonuća broda na kojem je bilo 46 izbjeglica iz Somalije. Iako je riječ o iznimno zahtjevnoj pa i opasnoj operaciji, bilo je vremena i za odmor te su prilikom boravka na kopnu posjetili poneke istočnoafričke luke, a u lukama je Musulin slobodno vrijeme najčešće provodio roneći te tako održavao formu za svoj svakidašnji posao. Dakako, najviše mu je nedostajala obitelj, napose supruga Vlatka i dvogodišnja kćer Leticia,

Tijekom sudjelovanja u operaciji ATALANTA hrvatski je časnik svjedočio spašavanju 38 unesrećenih u vodama Adenskog zaljeva, nakon potonuća broda na kojem je bilo 46 izbjeglica iz Somalije

fregate *Louise Marie* bio je još jedan Amerikanac, a svi ostali bili su Belgijanci, kojima je Musulin iznimno zahvalan za prijam i potporu tijekom cijelog boravka na njihovu brodu: "To je za mene bilo golemo iskustvo, a uz rad u međunarodnom okruženju stekao sam i nova poznanstva." U više od četiri mjeseca provedenih u operaciji ATALANTA, na belgijskoj je fregati prešao više od 30 tisuća milja. Najvažnijim smatra iskustvo stečeno u uvježbavanju

no, kako ističe, imao je njihovu potporu. S bratom, koji je kapetan na brodu, umalo se susreo na Sejšelima, ali na vrijeme ga je upozorio što može očekivati ako nema odgovarajuću zaštitu. Srećom, obojica su se vratili kući, Ivo na sam Badnjak, a na pitanje bi li opet išao kad bi mu se pružila prilika, baš kao i većina pripadnika OSRH-a s kojima smo razgovarali nakon sudjelovanja u mirovnim misijama i operacijama, spremno daje potvrđan odgovor. ■

Doprinos HRM-a prvoj pomorskoj operaciji EU-a

Hrvatska ratna mornarica od ljeta 2009. godine aktivno sudjeluje u pomorskoj operaciji ATALANTA, a taj je angažman dogovoren u veljači iste godine, prilikom posjeta zapovjednika HRM-a kontraadmirala Ante URLIĆA Zapovjedništvu Kraljevske mornarice Ujedinjenog Kraljevstva u Londonu. "To je prva pomorska operacija Europske unije u koju je uključena većina mornarica zemalja članica EU-a, a svrha joj je zaštita pomorskih ruta u Adenskom zaljevu i somalskim vodama, te smo smatrali da i Hrvatska treba dati svoj doprinos", rekao je kontraadmiral Urlić, napomenuvši da su se u tu operaciju uključile i druge zemlje poput Kine, Indije i Rusije, kao i NATO savez. "HRM sudjeluje u toj operaciji na više razina - dvojica naših pripadnika bili su na francuskom i belgijskom brodu, imamo časnika i u Zapovjedništvu, a u pripremi su i zamjenske snage. Ponosan sam zbog toga našeg angažmana i doprinosa naporima EU-a te zahvalan Kraljevskoj mornarici UK-a na pozivu za sudjelovanje u operaciji ATALANTA."

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
Uprava za ljudske resurse
Služba za vojnu obvezu**

objavljuje

**POZIV
ZA UPIS**

U VOJNU EVIDENCIJU

Na temelju članka 30. i 31. Zakona o obrani (Narodne novine 33/02, 58/02 i 76/07) POZIVAMO SVE MUŠKE OSOBE HRVATSKE DRŽAVLJANE ROĐENE 1992. GODINE, KAO I STARJA GODIŠTA, KOJI DO SADA NISU UPISANI U VOJNU EVIDENCIJU, da se radi upisa u vojnu evidenciju jave u Ured za obranu prema mjestu prebivališta. Riječ je o redovitom godišnjem upisu u vojnu evidenciju, a u skladu sa Zakonom o obrani.

Ovisno o mjestu prebivališta i zakazanom terminu, upisi u evidenciju obavljaju se u područnim uredima za obranu, a prilikom dolaska pozvani muškarci moraju predočiti osobnu iskaznicu ili domovnicu i OIB.

Svi pozvani, bez obzira na to jesu li dobili pojedinačni poziv ili ne, obvezni su odazvati se, a eventualnu sprječenost trebaju javiti uredu za obranu ili opravdati preko roditelja ili članova uže obitelji. U skladu sa Zakonom o obrani, članak 64., stavak 2., na poziv su obvezni odazvati se i hrvatski državljeni koji borave u inozemstvu, u diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu države u kojoj borave, radi uvođenja u vojnu evidenciju. Obveza upisa u vojnu evidenciju proizlazi iz Zakona o obrani, a obveza služenja vojnog roka suspendirana je odlukom Hrvatskog sabora.

Detaljnije informacije o upisima u vojnu evidenciju potražite na www.morh.hr.

Godišnjica stradanja mornara i potonuća barkase

Polaganjem vijenaca u more na ulazu u Ratnu luku "Lora" u Splitu, na mjestu gdje su 28. siječnja 1992. na potonuloj barkasi poginuli pripadnici HRM-a Darko Jurišin i Nikola Prleta, obilježena je 18. godišnjica toga nesretnog događaja.

Obilježavanju su nazočile obitelji poginulih, umirovljeni viceadmiral Vid Stipetić, pripadnici udruga branitelja Domovinskog rata HRM-a, pripadnici posade potonule barkase, zapovjednik Boško Balen i Mario Jelača, te djelatnici HRM-a.

Uvodnu riječ održao je kapetan fregate Darko Malečić, koji je istaknuo: "Počast poginulim kolegama Darku Jurišinu i Nikoli Prleti, koju odajemo ovom plovidbom, prate najdublja ljudska propitivanja – kako razumjeti rat i smrt i život u ovom našem svijetu. Rat i mir su krajevi koje je na karti svijeta najteže razumjeti. Vrijeme što ga ovdje memoriramo i ljudi kojih se sa zahvalnošću sjećamo kratko su uživali tek nadošlu slobodu."

Zapovjednik Flotile HRM-a, kapetan bojnog broda Marin Stošić istaknuo je da su poginuli ušli u povijest ljubeći domovinu više nego sebe same, te da je važno radi naraštaja koji će doći znati odakle dolazimo, tko smo i kamo idemo. Barkasa HRM-a je za vrijeme Domovinskog rata razminiravala pristup netom oslobođenoj Ratnoj luci "Lora", a prije nesreće s barkase su iskrčani diverzantski ronioci koji su pretraživali morsko područje, te je pukom srećom izbjegnuta još veća tragedija. To je jedini brod HRM-a koji je potonuo za vrijeme Domovinskog rata. OJI

Obilježena 18. godišnjica pogibije zrakoplovaca

Misom zadužnicom u svetištu Čudotvorne Gospe Sinjske i polaganjem vijenaca kod spomen-obilježja "Slomljeno krilo" u Šimcima pokraj Sinja 26. siječnja obilježena je 18. godišnjica pogibije petorice zrakoplovaca, Branka Fridela, Borisa Kekeza, Davora Šabića, Mladena Škalica i Bojana Vojvode, pripadnika Samostalnoga zrakoplovnog odjeljenja Split koji su poginuli 26. siječnja 1992. u padu zrakoplova AN 2.

Obilježavanju su nazočile obitelji poginulih branitelja, zapovjednici i pripadnici postrojbi 93. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a te Gardijske motorizirane brigade HKoV-a, ratni prijatelji i izaslanstva lokalnih vlasti Splitsko-dalmatinske županije, gradova Sinja i Splita, predstavnika MUP-a i udruga iz Domovinskog rata Splitsko-dalmatinske županije i grada Sinja. Uime 93. zrakoplovne baze "Zemunik" počast je odao zapovjednik Eskadrile transportnih helikoptera bojnik Tomislav Pušnik.

Poginuli zrakoplovci su kao pripadnici Samostalnog zrakoplovnog voda pri 4. brigadi Zbora narodne garde djelovali na području Dalmacije te izveli niz uspješnih ratnih zadaća. OJI

Pripremio Vladimir SUPERINA

Članstvo HČZ-a u CIOR-u, prvo kao promatrača, poslije kao pridruženog člana, gotovo cijelo jedno desetljeće, omogućilo je HČZ-u svestrano promicanje hrvatske organizacije pričuvnih časnika među članicama CIOR-a, predstavljanje naših pogleda na pitanja pričuve i pričuvnih časnika, usvajanje vrijednosti što ih njeguju zemlje zapadne demokracije, ali i promoviranje Republike Hrvatske među članicama CIOR-a...

Aktivnosti CIOR-a i promoviranje vlastitih OS

CIOR-ov zimski sastanak (CIOR Mid-Winter Meeting – MWM) održava se, načelno, u veljači u Zapovjedništvu NATO-a u Bruxellesu. Sastanak počinje s izvješćima predsjedatelja CIOR-a o stanju, radu i prioritetima, zadaćama i planovima, a nastavlja se s dodatnim informacijama koje se odnose na plan održavanja sastanka. Nakon toga slijede predstavljanja službenih predstavnika NATO-a i SHAPE-a (Supreme Headquarters Allied Power Europe) kao i predsjedavajućeg NATO-ova odbora NRFC (National Reserve Forces Committee), a po potrebi i drugih institucija važnih za rad CIOR-a. Svi oni informiraju izaslanstva nacionalnih udruga pričuvnih časnika o trenutačnom stanju u NATO savezu, o organizacijskim promjenama i zbijanjima ili tendencijama koje imaju utjecaj na Savez. Zimski sastanak traje tri do četiri dana, ovisno o opsegu planiranih aktivnosti, a osim rada Izvršnog odbora, rada CIOMR-a i povjerenstava CIOR-a, to je i prilika za rad izaslanstva i njihovih članova u bilateralnom planu ili u manjim neformalnim skupinama, i to na pitanjima koja su zanimljiva dijelu izaslanstva.

Zimski sastanak završava zaključnom generalnom skupštinom, koja radi u plenumu svih sudionika sastanka, a na kojoj se rekapitulira ono što je napravljeno između dva sastanka i iznosi plan za budući rad.

Zimski seminar obično se održava tri dana prije zimskog sastanka. Teme semi-

nara su različite, a njihov izbor određuje Povjerenstvo za zimski seminar, koje nastoji uvijek biti aktualno. Uvodničari i medijatori biraju se iz raznih zemalja po načelu kompetentnosti za izabrano pitanje. Najčešće su to znanstvenici, koji su i članovi nacionalnih udruga pričuvnih časnika, eksperti za obrađivanja pitanja. Ljetni kongres održava se u srpnju ili kolovozu u nekoj od zemalja članica koje se kandidiraju za domaćina kongresa na načelu rotiranja.

ima odličnu priliku predstaviti se ostalim članicama, ne samo kao organizator nego i kao dobar domaćin.

Osim rada Izvršnog odbora, koji obično traje dan i pol, organizira se i rad po povjerenstvima, na koja se pozivaju izaslanstva ili članovi pojedinog izaslanstva, ali se organizira i jednodnevni simpozij o nekom pitanju bitnom za CIOR-ovu organizaciju (ove godine, to je bio CIOR-ov odnos sa sredstvima javnog informiranja). Simpoziji privlače ugledne govornike iz političkih, vojnih i akademskih struktura, koji imaju

što kazati o izabranoj temi. Tijekom ili neposredno prije ljetnog kongresa odvijaju se i druge aktivnosti: CIOR-ova jezična škola, radionica/seminar za mlade časnike i sportska natjecanja.

Uobičajen je tijekom kongresa i niz društvenih aktivnosti, koje obično priprema zemlja domaćin. Osim podjele certifikata o završenom jezičnom tečaju (ako se odvijao na istom mjestu kao i kongres), te ceremonijalne dodjele sportskih nagrada i ceremonijalnog otvaranja kongresa, uobičajena je tzv. kulturna večer domaćina, večera dobrodošlice, koju najčešće organizira ministarstvo obrane zemlje domaćina, i završna gala večera. I Ljetni kongres i Zimski sastanak završava zaključnom generalnom skupštinom svih sudionika, na kojoj se rekapitulira ono što je napravljeno između dva kongresa i iznosi plan za budući rad.

Međusostanci se obično organiziraju po potrebi, premda se ustalio jesenski i proljetni međusostanak u trajanju od dva-tri dana. Proljetni sastanak obično se održava u zemlji domaćinu ljetnog kongresa, a jesenski u zemlji predsjedateljici CIOR-a. To su radni sastanci na kojima sudjeluje predsjednik, tajnik, ttožer predsjedavajućeg, predsjedavajući Međunarodnog povjerenstva te drugi koje pozove predsjednik, a važni su za razmatrano pitanje.

Suradnja CIOR-a s drugim relevantnim organizacijama

U svom radu CIOR usko surađuje s CIOMR-om i NRFC-om, a podupire i druge slične inicijative i organizacije.

CIOMR (Confédération Interalliée des Officiers Médicaux de Réserve), slična organizacija pričuvnih časnika medicinske struke, također neovisna, pa i CIOR-u, utemeljena je u Bruxellesu 1947. Utemeljitelji su bile iste zemlje koje su utemeljile CIOR, Belgija, Francuska i Nizozemska. Udruga se s vremenom povećavala i širila, a danas broji više od trideset članica, punopravnih, pridruženih, promatrača i gostiju. CIOMR organizacijski, svojom sposobnošću i spremnošću pridonosi vojnom zdravstvu članica CIOMR-a, te promiče standardizaciju

i interoperabilnost vojnog zdravstva kako u miru tako i u ratu, preporučuje i predlaže NATO-ovim autoritetima ono što će, po mišljenju CIOMR-a poboljšati i učiniti djelotvornijom medicinsku službu koju NATO osigurava ili se njome koristi, te produbljuje zajednički duh i međusobno razumijevanje između djelatnih i pričuvnih pripadnika medicinske službe u NATO-u, ali i potiče održavanje bliskih veza s nacionalnim i međunarodnim medicinskim organizacijama. Premda su dva saveza neovisna jedan o drugome, njihove redovite aktivnosti vrlo su koordinirane i vremenski, te uskladene u drugim pitanjima.

Prijam HČZ-a u punopravno članstvo CIOR-a bitno je novi kvalitativni skok u našim vezama s tim savezom, ponajprije stoga što pravom glasa dobivamo mogućnost utjecati i na odluke koje se donose na skupovima. Nedvojbeno je da će stručna suradnja HČZ-a s CIOR-om pomoći pronalaženju optimalnog rješenja za pričuvu u OSRH

NRFC (National Reserve Forces Committee) osnovan je 1981. kao neovisna i neformalna skupina časnika visokog ranga odgovornih za pričuvu i to iz istih zemalja odakle su dolazile članice CIOR-a. NRFC je zapravo u početku stvoren kako bi podupirao CIOR-ove aktivnosti usmjerene na povezivanje CIOR-a sa zapovjednicima za pričuvu, s jedne strane, i s NATO-om, s druge strane. Pitanje kad će NRFC biti priznat od NATO-ova vojnog povjerenstva (odbora) prvi put je postavljeno 1987. godine, a 1995. NRFC je dobio akreditive NATO-ova vojnog povjerenstva. NRFC se danas bavi pitanjima povećanja snage i spremnosti pričuve članica Saveza osiguranjem foruma za neformalno mijenjanje informacija, zatim služi kao savjetodavno povjerenstvo NATO-ovu vojnom povjerenstvu o pitanjima pričuve i daje odgovarajuće savjete i potporu CIOR-u, podupire i pomaže njegove aktivnosti, ali

i savjetuje NATO-ovo vojno povjerenstvo o odnosima s CIOR-om.

Aktualna pitanja i aktivnosti CIOR-a

Zbog promjene karaktera i oblika modernih sukoba i ratova koji danas prevladavaju, javila se potreba posjedovanja posebnih znanja i vještina vojnih osoba, osobito časnika, koji su bitno drukčiji od vojničkih i sličniji su civilnim znanjima i vještina.

CIOR je od samog početka opisanih promjena uočavao promjene i svojim aktivnostima pridonosio usvajanju novih pogleda i iznalaženju optimalnih rješenja. Tako su brojni konkretni prijedlozi koje je NATO usvojio i primijenio nastali kao posljedica aktivnosti i promišljanja CIOR-a. Trenutačne aktivnosti i promišljanja usmjereni su prema nalaženju takvih rješenja uporabe oružanih snaga i pričuve koja će biti dovoljno učinkovita, koja će najmanje koštati i najbolje odgovoriti na odnos uloženih sredstava i dobivenih rezultata. Iznimno se mnogo raspravlja o načinu evidentiranja, treniranja i uporabe pričuvnog sastava, posebno časnika, koji imaju i "civilnu" znanja, vještine i sposobnosti, a koji su nužni za nevojne operacije u područjima u kojima se provode operacije uspostave, stabilizacije i održavanja mira. U svakom slučaju, CIOR svojim aktivnostima i aktualnim rješenjima i prijedlozima nastoji biti aktualan, uskladen sa stvarnim potrebama i racionalan kako u svom radu tako i u prijedlozima što ih daje NATO-u.

Članstvo HČZ-a u CIOR-u, prvo kao promatrača, poslije kao pridruženog člana, gotovo cijelo jedno desetljeće, omogućilo je HČZ-u svestrano promicanje hrvatske organizacije pričuvnih časnika među članicama CIOR-a, predstavljanje naših pogleda na pitanja pričuve i pričuvnih časnika, utvrđivanje rješenja što ih imaju ili razvijaju druge zemlje, usvajanje vrijednosti koje njeguju zemlje zapadne demokracije, ali i promoviranje Republike Hrvatske među članicama CIOR-a. Sva naša istupanja u raznim tijelima CIOR-a praćena su s iznimnim zanimanjem, a često smo pozivani i za iznošenje mišljenja o pojedinim pitanjima. ■

PORUGAL PRIMIO DRUGU NIZOZEMSKU FREGATU

Portugalska ratna mornarica je 15. siječnja 2009. svečano primila svoju drugu, i posljednju višenamjensku fregatu klase Karel Doorman (M-type), novoga imena NRP Dom Francisco de Almeida. Nizozemski brod istisnine 3320 t, izvornog imena HrMs Van Galen bit će primopredan portugalskoj mornarici u nizozemskoj vojnomornaričkoj bazi Den Helderu.

Plovilo je od trenutka povlačenja iz operativnog sastava nizozemske flote, podvrgnuto programu preinaka, prilagodba i modernizacije pri čemu je bila uključena i obuka posade. Ukupna vrijednost transfera obiju fregata procjenjuje se na 240 milijuna eura.

Od ukupno osam fregata izgrađenih za potrebe nizozemske mornarice u njezinoj aktivnoj službi još su samo dvije. Dvije su fregate prodane 2005. belgijskoj Kraljevskoj ratnoj mornarici dok su druga dva plovila prodana Čileu tijekom 2004.

M. PTIĆ GRŽELJ

POLETIO SUHOJ T-50

U Komsomolsku na Amuru, na istoku Rusije, 29. siječnja na svoj prvi probni let poletio je prototip ruskog borbenog aviona pete generacije Suhoj T-50. Avion je izgradio KnAAPO, dio holdinga Suhoj u sklopu programa PAK FA (Perspektivnyi Aviatsionnyi Kompleks Frontovoi Aviatsyi) kao odgovor na natječaj ruskog ministarstva obrane pokrenutog 1998., radi izgradnje borbenog aviona zadnje generacije i zamjene za borbene avione MiG-29 i Su-27. Prototip uz oznaku T-50 nosi i oznake Product 701 i I-21. Kad su 2002. napušteni dotadašnji prijedlozi Suhoj 37/47 i MiG 1.44, inženjeri Suhoja su započeli rad na sasvim novom prototipu, koji je u konačnici 29. siječnja 2010. imao premijeru. Prema najavama iz Suhoja, T-50 će do 2015. biti spreman za uvođenje u inicijalnu operativnu uporabu.

Ruski inženjeri navode da su u radu na T-50 primjenjivali određena rješenja i iskustva s prototipova Suhoj 37/47 i MiG 1.44, ali isto tako brojni detalji na avionu upućuju da je i američki F-22A bio određeni uzor. T-50 ima napredne odlike poput smanjene radarske i toplinske slike, napredni paket avioničke, napredni obrambeni sustav, novi AESA radar te nove oružne sustave. T-50 je

Foto: Suhoj

predviđen za ostvarenje prevlasti u zraku, te za napade na kopnene i površinske ciljeve. Prema trenutačnim planovima, Rusija za sebe kani razviti jednosjednu inačicu T-50 (kakva je i poletjela 29. siječnja), dok će za Indiju (koja je 2007. potpisala ugovor o pristupanju razvojnog programu) biti razvijana dvosjedna inačica.

T-50 je dugačak 22 m, visok 6,5 m dok raspon krila iznosi 14,2. Maksimalna masa na polijetanju je 37 tona, a ima 7,5 t korisne nosivosti. Maksimalna brzina je 2600 km/h, raspon krstarećih brzina je od 1300 km/h do 1800 km/h, dok je brzina penjanja 350 m/s. Maksimalni dolet je 5500 km, dok je operativni vrhunac leta na 20 km. Pogonsku će skupinu u budućnosti činiti dva motora Saturn 117S (AL-41F1A), potiska 86,3 kN suho odnosno 142 kN s dodatnim izgaranjem, koje T-50 na svom prvom probnom letu nije imao. Naoružan je s dva topa od 30 mm, te raznim projektilima i bombama na 16 podyjesnih točaka (osam unutarnjih i osam vanjskih).

I. SKENDEROVIC

TVDL ZA AMERIČKE SUPER COBRE

Američka podružnica izraelskog Elbit Systemsa, tvrtka Elbit Systems of America, sredinom siječnja sklopila je ugovor u vrijednosti 15,6 milijuna američkih dolara s Naval Air Systems Command (NAVAIR) za dostavu taktičkog video-datalink sustava zadnje generacije AN/ACQ-9 Tactical Video & Data Link (TVDL). Tim sustavom bit će do kraja 2010. opremljeni borbeni helikopteri AH-1W Super Cobra iz sastava Marin-skog korpusa.

Svrha TVDL sustava jest olakšavanje interoperabilnosti među raznim tipovima zrakoplova, odnosno među više postrojbi koje se nalaze u području operacija. Tako će izraelski TVDL sustav omogućiti posadama Super Cobri videoprikaz visoke kvalitete u realnom vremenu, dobiven s besposadnih letjelica ili drugih tipova zrakoplova koji nose pobjesnike opremljene kamerama (LITENING). Uz to, TVDL će omogućiti posadama Super Cobri da dobiveni videoprikaz prosljede dalje

drugim zrakoplovima ili pak postrojba-ma na zemlji. AN/ACQ-9 Tactical Video & Data Link (TVDL) je proizvod tvrtke Tadiran Spectralink, koja je dio konzor-cija Elbit Systems. Sustav teži 3,85 kg, i moguće ga je "smjestiti" u široki spektar zrakoplova.

I. SKENDEROVIC

19

DOSTAVA POSLJEDNJE FRANCUSKE FREGATE KLASE FORBIN

Francuska ratna mornarica je primila drugu, i posljednju fregatu klase Forbin (Horizon), imena Chevalier Paul, potkraj prosinca prošle godine, gotovo sedam mjeseci kasnije nego što je bilo planirano. Odmah nakon primopredaje, brod je započeo probna ispitivanja i pokusne plovidbe pod zapovjedništvom francuskog središta za obuku.

Prema izjavi dužnosnika francuske agencije za vojnu nabavu (Direction Generale de l'Armement - DGA) do kašnjenja je došlo zbog uspostave i prilagodbe brodskog borbenog sustava. U skladu s vremenskim terminima, cjelokupni program pretrpio je kašnjenje od oko

18 mjeseci zbog poteškoća u integraciji i povezivanju sustava upravljanja paljborom i brodskim glavnim naoružanjem protuzračnim raketnim sustavom PAAMS.

Preostalo naoružanje čine tri topa Oto Melara 76/62 Super Rapid, od kojih su dva smještena na pramčanom, a jedan na krmenom dijelu broda, dva topa Oto Melara 25/80 KBA te dvostruki lanser namijenjen lakinim torpedima MU90 Impact.

Također, za potrebe francuske mornarice, 20. siječnja položena je kobilica trećeg višenamjenjskog desantnog broda za prijevoz helikoptera klase Mistral (Batiment de Projection et de Commandement - BPC), i to u brodogradilištu tvrtke STX France Cruise, u suradnji s francuskim brodograđevnim konzorcijem DCNS.

M. PTIĆ GRŽELJ

BESPOSADNI SUSTAV VRABAC

Ministar obrane Republike Srbije Dragan Šutanovac, tijekom nedavnog obraćanja predstavnicima novinstva njavio je da će u proljeće ove godine biti službeno predstavljen prvi srpski miltaktički besposadni sustav Vrabac. Riječ je o projektu koji su prije dvije godine pokrenuli stručnjaci Vojnotehničkog instituta, u suradnji sa zavodom "Moma Stanojlović" iz Batajnica, s kojima su u listopadu prošle godine uspješno obavili prvi probni let. U razvoju Vrapca ugrađena su dosad stečena iskustva u uporabi besposadnog sustava Orbiter, koji je Republika Srbija nabavila od Izraela prije dvije godine.

Vrabac pokreće elektromotor izlazne snage 600W, a očekivana autonomija boravka u zraku iznosi 1,5 sati, uz operativni radijus od 12 kilometara. Maksimalna brzina koju Vrabac može postići je 91 km/h, dok prosječna krstareća brzina iznosi 61 km/h. Operativni raspon leta se kreće od 300 m do 500 m. Maksimalna težina na polijetanju iznosi 5,5 kg, dok težina "korisnog" tereta iznosi 0,9 kg. Raspon krila je 2,8 m, dok dužina trupa (s vertikalnim stabilizatorom) iznosi 1,94 m. U nosnom dijelu trupa nalaze se dnevna i termovizionska žirostabilizirana kamera. Vrabac se poput većine mini besposadnih letjelica lansira "iz ruke",

Foto: Odbrana

dok se spuštanje obavlja dovođenjem letjelice iznad željene točke te njezinim "prevlačenjem". Letjelicom može upravljati operater sa zemlje, a može letjeti i automatizirano po prethodno zadanoj ruti.

I. SKENDEROVIC

Do kraja sljedeće kalendarske godine, tuniska ratna mornarica trebala bi započeti s uporabom prve patrolne brodice. Projekt brodice izradili su domaći inženjeri i tehničari

a gradnja plovila je započela u tuniskoj vojnomornaričkoj bazi Bizerte koja se nalazi na sjeveru države.

Prema planovima, brodica duljine 14 m trebala bi biti po-

rinuta do svibnja 2011., nakon čega će uslijediti nekoliko mjeseci tzv. eksperimentalne faze u kojoj će sudjelovati isto osoblje koje je projektiralo brodicu, uz vojne dužnosnike prije konačne primopredaje i operativne uporabe.

Ukupna vrijednost brodice procjenjuje se na oko 258 tisuća eura što je daleko manje od 1,54 milijuna eura potrebnih za nabavu plovila sličnih od-

lika u inozemstvu. Narudžbu za gradnju plovila predao je osobno tuniski ministar obrane Kamel Marjane.

Istdobno, u jedinici za gradnju i remont plovila vojnomornaričke baze Bizerte, u remontu se nalazi i jedan stariji patrolni brod. No, ne navodi se je li riječ o jednom od brodova klase Combattante III, odnosno Type 143.

M. PTIC GRŽELJ

LTL M ZA AMERIČKU VOJSKU

Američka je kopnena vojska od britanske tvrtke BAE Systems kupila lake laserske obilježivače cilja LTLM (Laser Target Locator Module). Ugovor je vrijedan 41,9 milijuna dolara, traje pet godina, a prvi će se primjeri dostaviti tijekom ove godine. LTLM je laki prijenosni elektrooptički uređaj koji omogućava precizno identificiranje ciljeva. Načinjen je za uporabu u pješaštvu pa zato ima masu manju od 2,5 kg. Uređaj ima izravni optički sustav, laserski daljinomjer, termalnu kameru, digitalni kompas i

Foto: Business Wire

GPS uređaj. Termalna je kamera preuzeta s postojećih termalnih ciljnika koje tvrtka također nudi tržištu. Iako nisu objavljeni točni podaci, to bi vjerojatno značilo da LTLM rabi termalni senzor baziran na tehnologiji vanadij oksida. Pretpostavlja se da je domet uređaja oko 4,5 km za optički sustav i najviše 1,5 km za termalnu kameru. Uređaji će se proizvoditi u američkom pogonu tvrtke u gradu Nashua u saveznoj državi New Hampshire.

M. PETROVIĆ

PRIPREMA ZA NOVA VOZILA

Američka je vojska (US Army) za potrebe snaga raspoređenih u Afganistanu od tvrtke Oshkosh naručila laka oklopna vozila M-ATV. Kratica znači MRAP-All Terrain Vehicle i riječ je o vozilu kategorije MRAP, no prilagođenom uvjetima u Afganistanu. Tako je vozilo smanjeno i olakšano, ali i dalje pruža dobru oklopnu zaštitu, osobito od mina. Ima napredan nezavisni ovjes, koji omogućava lagano svladavanje teških afganistanskih terena. Kako je riječ o novoj konstrukciji, organizirana je obuka za vozače i posade. Vozači na tečaju, koji traje 14 sati, moraju naučiti dobro upravljati M-ATV-om. U odnosu na vozila MRAP, M-ATV ima niže težište, bolju prohodnost i drukčiju dinamiku vožnje. Posade moraju uvježbati brzo napuštanje vozila, taktičke procedure i proceduru napuštanja vozila ako upadne u duboku vodu ili ako se prevrne.

M. PETROVIĆ

Foto: US Army

RUSIJA UVODI U SLUŽBU NUKLEARNU PODMORNICU PRIJE IZNJMLJVANJA INDIJI

Jurišna podmornica na nuklearni pogon Nerpa (K 152), ruske oznake Bars (NATO oznake Akula II), 28. prosinca 2009. službeno je uvedena u operativni sastav pacifičke flote ratne mornarice Ru-

ske Federacije. Lokalni mediji prenose da je ceremonija ulaska u službu održana u gradu Bolšoj Kamen, na ruskom dalekom istoku, u blizini brodogradilišta Amur, nakon uspješno provedenih pokušnih plo-

vidbi. U brodogradilištu Amur podmornica je provela nešto više od godine dana na intenzivnom popravku, nakon kobnog incidenta koji se zbio u studenom 2008., što je ponovno odgodilo dostavu plovila. Kvar protupožarnog sustava na podmornici tijekom pokušnih plovidbi prouzročio je gušenje 20 mornara i tehničara. Nakon potrebnih popravaka, vrijednih gotovo 60 milijuna dolara, u srpnju 2009. započela su nova ispitivanja i pokušne plovidbe.

Iako je plovilo ušlo u službeni sastav ruske mornarice i trenutačno vije rusku zastavu, uskoro će, prema posljednjim izvješćima, biti iznajmljeno indijskoj ratnoj mornarici na 10 godina za 650 milijuna dolara.

M. PTIĆ GRŽELJ

Čileanska ratna mornarica primjer je zemlje i mornarice koja je svjesna svoje pomorske tradicije i činjenica koje proizlaze iz njezine nužno pomorske orijentacije. U posljednjih desetak godina čileanska Armada prolazi tehnički zahtjevan i financijski skup proces obnavljanja i modernizacije svojih flotnih i zrakoplovnih potencijala koje je nužno uskladiti s dostignutim svjetskim standardima

ČILEANSKA RATNA MORNARICA (II. DIO)

Bez sumnje, najvredniji i najubojitiji dio čileanske Armade jest njezin podmorničarski dio. Podmorničarski skvadron sastoji se od dviju, malo starijih podmornica njemačkog tipa U-209/1300 (SS-20 Thomson i SS-21 Simpson).

Izgrađene su 1980. i 1984. u njemačkom brodogradilištu HDW u Kielu. Obje su podmornice prošle procese opremanja i modernizacije novim senzorskim i oružnim sustavima. Sa svojih osam pramčanih torpednih cijevi kalibra 533 mm i borbenim kompletom od 16 suvremenih torpeda, ove podmornice i danas, premda već imaju 25 odnosno 29 godina životnog vijeka, predstavljaju veliku opasnost za sve površinske brodove. Prema dostupnim podacima, podmornica SS-21 Simpson će do kraja 2009. ponovno biti podvrgnuta modernizaciji u jednom od domaćih ASMAR-ovih brodogradilišta.

Najnovije prinove u čileanskoj pod-

morničarskoj floti su dvije podmornice francuske klase Scorpene. Podmornice SS-22 Carrera i SS-23 O'Higgins gradeće su u DCN-ovom brodogradilištu u Cherbourgu i Bazanovom brodogradilištu u španjolskoj Cartageni.

Ugovor o izgradnji bio je potpisан 17. prosinca 1997. uz cijenu od tadašnjih 420 milijuna dolara. DCN je, prema ugovoru obavio 60% radova uključujući izgradnju čvrstih trupova, opremanje pramca i srednjih sekcija čvrstog trupa. Bazan je bio zadužen za opremanje krmenih sekcija a svako od brodogradilišta je obavilo finalizaciju po jedne podmornice. Program je bio doveden do kraja unatoč tadašnjim političkim nesuglasicama između Čilea i Španjolske. Čvrsti trupovi ovih podmornica izgrađeni su od čelika povećane čvrstoće HLES 80 koji omogućava zaron do dubine od 330 metara. Propulzijski sustav nema AIP

mogućnosti rada (MESMA), koji inače Francuzi nude u svojoj ponudi za kasnije i suvremenije inačice podmornice klase Scorpene. Vrlo visoki stupanj automatizacije omogućava da samo devet članova posade bude u radnoj smjeni pod normalnim okolnostima podvodne plovidbe. Na podmornice je ugrađen UDS International SUBTICS (Submarine Tactical Information and Command System) - zapovjedno-informacijski oružni sustav, vrlo sličan francuskom mornaričkom sustavu SET (Système d'Exploitation Tactique) i sastoji se od šest dvomonitorskih konzolnih panela. Čileanske Scorpene su opremljene nadzornim i napadnim periskopima tipa SOPELEM uz dodatak Sagem SMS i APS periskopa. Sonarna oprema uključuje aktivnu i pasivnu prislušnu opremu, tegljeni sonar, presretački sonarni sustav i pasivne protutorpedne ometače. Ugrađen je Litef navigacijski sustav.

Podmornice Scorpene izgrađene za Čile odlikuju se površinskim deplasma-nom od 1510 i podvodnim deplasma-nom od 1750 tona. Dugačke su 63,5 i široke 6,2 m, visoke 5,8 m. Propulziju im osiguravaju četiri njemačka MTU dizelski motor s ukupno 3360 KS (4 x 840 KS) te francuski Jeumont-električni motor koji se napaja iz električne baterije od 360 članaka. Snaga propulzijskih strojeva se prenosi na jednu osovinu i sedmokraki zakriviljeni propeler. Ovako dizajniran propulzijski sustav omogućava podmorni-cama maksimalnu podvodnu brzinu veću od 20 čvorova i površinski doplov od 6500 Nm brzinom od 8 čv odnosno pod-vodni doplov od 550 Nm brzinom od 4 čvora. Posada od 32 člana (šest časnika) može, prema standardnim proračunima, računati na autonomiju podmornice od 50 dana. Oružni sustav podmornica sastavljen je od torpeda i protubrodske-krstarećih projektila. Ukupni borbeni komplet čini 18 komada oružja koja se mogu brojčano aranžirati prema zahtje-vima svake posebne misije (svremena klasična torpeda i krstareći projektili SM-39 Exocet). Sva ukrcana oružja ispa-ljuju se kroz šest pramčanih torpednih cijevi standardnog kalibra 533 mm.

Mornaričko zrakoplovstvo

Vrlo važna komponenta čileanske ratne mornarice jest njezino mornaričko zrakoplovstvo. Sastavljeno je od zrakoplovne komponente koja je stacionirana u kopnenim zračnim bazama i heli-kopterske komponente koja je dijelom ukrcana na brodovima (fregatama) a dijelom bazira također u kopnenim zračnim bazama. Sastav zrakoplovne i helikopterske komponente mornaričkog zrakoplovstva prikazan je u tablicama.

Mornaričko zrakoplovstvo osim borbenih namjena helikoptera ukrcanih na brodovima, uvelike se njime koristi za nadzor EEZ-a, potragu i spašavanje u gotovo uvijek nemirnim vodama na jugu kontinenta te posebno za opskrbu i evakuaciju ugroženih lokalnih zajednica u situacijama kao što je npr. bila kod erupcije vulkana Chaiten 2008. godine u području čileanskog dijela Patagonije.

Marinski korpus

Infanteria de Marina de Chile, odno-sno mornaričko pješaštvo predstavlja amfibijsku snagu čileanske ratne morna-rice. Marinski korpus osnovao je Bernard O'Higgins (Čileanci ga vole nazivati Don Bernardo O'Higgins Riqelme) 16. lipnja 1818. Postrojba vuče korijene iz vremena borbe protiv španjolske kolonijalne vlasti kada je na brigantinu Aguila uz posadu bio ukrcan i poseban borbeni odred od 25 vojnika čija je jedina zadaća bila da se puškama i mačetama bori protiv španjol-skih vojnika na kopnu i moru.

Današnji Marinski korpus čileanske ratne mornarice je suvremena postrojba brigadnog tipa koja u svom sastavu ima oko 2700 pripadnika koji su osposo-

u protivničko zalede i izviđanje. Druga specijalna postrojba predstavlja pravu SEAL postrojbu, sastava 25 - 30 ljudi osposobljenih za borbeno djelovanje u vodi i pod vodom, na kopnu i u zraku. Svi pripadnici ove postrojbe prolaze sve-obuhvatnu obuku iz borbenog ronjenja, padobransku temeljnu i specijalističku HALO / HAHO obuku. Poseban dio njihove obuke je primjena pomorskih diverzantskih sredstava za napad na brodove i razaranje pomorskih instalacija. Osposobljeni su također za borbeno djelovanje na kopnu, koje podupiru borbeni tečajevi orientacije, preživljavanja, bliske borbe u različitom prirodnom okruženju kao i tehnikе bliske borbe u zatvorenom prostoru. Pripadnicima ove

Foto: US DoD

Zajednička vježba američkih i čileanskih marinaca

bljeni za amfibijske jurišne operacije, obalnu obranu i potporu kopnenim snagama. Korpus u svom ustroju ima četiri marinske bojne; 1. bojna Lynch, 2. bojna Miller, 3. bojna Aldea i 4. bojna Cochrane koje su stacionirane u svim četirima pomorskim zonama.

Specijalne snage

Unutar ustroja Armade postoje dvije specijalne postrojbe. Unutar Marinskog korpusa postoji jedna manja ustrojbena cjelina koja se zove Marinska komando postrojba od otprilike pedesetak pripadnika osposobljenih za pomorsko-diver-zantsko djelovanje, zaprečavanje i raz-miniranje desantnih prostora, infiltraciju

elitne mornaričke specijalne postrojbe mogu postati samo dragovoljci iz dje-latnog sastava čileanskih OS-a (časnici i dočasnici) koji uspiju proći strogi selektivni program i vrlo zahtjevnu eliminacijsku temeljnu obuku. Identitet pripadnika ove postrojbe je tajan a postrojba vrlo često prakticira zajedničku obuku s američkim SEAL timovima te argentinskim i brazil-skim postrojbama slične namjene.

Modernizacija i razvojni programi

Čileanska ratna mornarica trenutačno se nalazi u realizaciji nekoliko razvojnih programa modernizacije vlastitih snaga. To se ponajprije odnosi na snage

površinske flote i snage mornaričkog zrakoplovstva.

Najvažniji flotni razvojni program odnosi se na izgradnju izvanobalnih patrolnih brodova namijenjenih za nadzor EEZ-a, nadzor ribarstva, ekološku zaštitu i pomorsku potporu. Program je dobio naziv Danubio IV i odnosi se na izgradnju dviju plovnih jedinica jednakih odlika na navozima domaćeg brodograđevnog koncerna ASMAR u Talcahuantu. Prvi iz serije, PZM-81 Piloto Pardo, porinut je početkom 2008. godine. Sredinom proljeća iste godine započela su njegova ispitivanja na moru a od listopada te godine je u aktivnoj službi Armade. Drugi brod iz serije, PZM-82 Comandante Toro trebao bi također biti porinut do kraja 2009. godine s očekivanim ulaskom u službu do proljeća 2010. godine. Projekt izvanobalnog broda Danubio IV otkupljen je od njemačkog konstrukcijskog ureda Fassmer GmbH & Co.KG a potom je u konstrukcijskim uredima domaćeg ASMAR-a prilagođen nekim specifičnim zahtjevima čileanske mornarice. Osnovna tehnička obilježja ovog projekta su sljedeća: duljina x širina x gaz: 80,6 x 13,0 x 3,8 m, deplasman: 1728 tona, brzina 20 čv, doplov 8000 Nm/12 čv, autonomija 30 dana te posada 60 + 20 ljudi.

Drugi mornarički program koji je trenutačno u fazi izgradnje, zajednički je projekt Ministarstva obrane i Ministarstva ribarstva. Riječ je o projektu Meduza, velikom i suvremeno opremljenom brodu namijenjenom znanstvenim, ponajprije ribolovnim istraživanjima. Dimenzije broda su 71,3 x 15,6 x 5,8 m a deplasman oko 1100 tona. Njegovim ulaskom u službu očekuje se da će iz službe biti povučen već 43 godine star oceanografski brod AGOR-60 Vidal Gomaz. Područje njegova glavnog djelovanja bit će južni čileanski akvatorij i antarktička zona.

Treći razvojni projekt nosi naziv Alcatraz i odnosi se na program nabave novog mornaričkog zrakoplova. Naime, mornarica je odlučila stare mornaričke zrakoplove Orione P-3ACH, P-111 i

C-212 (ukupno 11 letjelica) zamijeniti novim tipom odgovarajućeg zrakoplova. Poslije pomne analize odlučeno je da se od europskog konzorcija EADS kupi ukupno osam (opcija tri plus pet) letjelica tipa CASA C-295 koji će se graditi u Španjolskoj. Prva su tri zrakoplova već dostavljena. Zrakoplovi ovog tipa udovo-

Patrolni brod klase Protector, sagrađen na domaćim navozima

ljavaju velikom broju čileanskih zahtjeva: opremljeni su MFS (Mission Fits System) koji im jamči radni vijek od 25 do 30 godina, mogućnost ophodnih zadaća i nadzor akvatorija, ASW (protupodmorničko ratovanje), vojni i civilni cargo transport (71 vojnik ili ukupna vojna težina 23 200 kg), medicinski transport i evakuacija, humanitarne zadaće, SAR zadaće (Search and Rescue) akcije potrage i spašavanja na kopnu i moru.

Uvođenjem u aktivnu službu preostalih pet zrakoplova tipa CASA C-295, čileanska mornarica, odnosno njezino mornaričko zrakoplovstvo svoje će operativne mogućnosti podići na znatno višu razinu.

Brodograđevni i remontni kapaciteti

Brodograđevna industrija ima dugu tradiciju u Čileu. Prvi vojni brodograđevni i remontni kapaciteti izgrađeni su već 1817. godine, odmah nakon osnivanja čileanske ratne mornarice - prvo u Valparisu a potom i 1895. godine u Talcahuantu. Tijekom druge polovice dvadesetog stoljeća, točnije 1960. došlo je do ujedinjenja brodograđevno - remontnih kapaciteta u konkern ASMAR. Ovaj brodograđevni konkern s većinskim domaćim kapitalom ima danas tri moderna brodogradilišta s remontnim kapacitetima u već spomenutom Valparisu, Talcahuantu i Punta

Arenasu. Najveće od tri brodogradilišta je u Talcahuantu. Iz sastava današnje površinske flote na navozima konzorcija ASMAR izgrađeni su transportno-amfibijski brodovi klase Batral LST-92 i LST-95, transportni AP-41 Aquiles, amfibijski LSM-90 Elicuro i LSM-94 Orampelo, te Taitao klasa patrolnih brodova PSG-71,72,73 i 78 te njihova hidrografska i medicinska inačica PSG-77 i PMD-74. Na domaćim navozima izgrađena je i čitava serija malih obalnih patrolnih brodova klase Protector. Svakako najkrupniji tehnološki "zalogaj" ali i tehnički kvalitativni skok i napredak čileanske vojne brodogradnje

predstavlja izgradnja već prije opisane klase izvanobalnih patrolnih brodova PZM-81 i PZM-82 iz projekta Danubio IV. Za sada konkern ASMAR nema tehnoloških mogućnosti za izgradnjom većih i modernijih plovnih kapaciteta, već se specijalizira za njihov ograničeni remont. Izgradnjom modernog izvanobalnog patrolnog broda načinjen je prvi kvalitetni iskorak u tom smjeru. Bez obzira na čileanske želje da ASMAR postane jedno od kontinentalnih središta za izgradnju modernih plovnih jedinica teško je očekivati da će se to dogoditi vrlo brzo. Ne treba smetnuti s uma ni običaj rasprostranjen u Južnoj Americi

da države često kupuju rabljena vojna plovila, najčešće zapadnoeuropskih mornarica. U takvom je okruženju odmah manje posla za brodogradilište koje bi se specijaliziralo za izradu suvremenih vojnih brodova jer se dio potražnje pokriva jeftinijim uvozom rabljenih jedinica.

Prestižna regata

U svrhu proslave i promocije 200. godišnjice (1810 - 2010.) osnivanja argentinske i čileanske vlade, mornarice dviju zemalja odlučile su organizirati zajedničku pomorsku regatu školskih jedrenjaka oko Latinske Amerike. Stoga je organizacijski odbor poslao još 2005. službeni poziv za sudjelovanje u 24 države koje u svojim

Valparaisu, El Callau, Guyaquilu, Cartageni, La Guayari i s ciljem u meksičkom Veracruz. Regata nije natjecateljskog, već više svečarskog i prestižnog tipa pa se očekuje da će se u nju uključiti i brojni jedrenjaci u privatnom vlasništvu ili vlasništvu pojedinih korporacija.

Umjesto zaključka

Čileanska ratna mornarica primjer je zemlje i mornarice koja je svjesna svoje pomorske tradicije i činjenica koje proizlaze iz njezine nužno pomorske orijentacije. U posljednjih desetak godina čileanska Armada prolazi tehnički zahtjevan i financijski skup proces zanavljanja i modernizacije svojih

Novi vojni, politički i ekonomski momenti na zelenom kontinentu, kao što je riješenost Brazila da razvija nuklearnu pomorsku tehnologiju i njegova želja da odlučno zaštiti nacionalne interese na novopranađenim podmorskim nalazištima naftne i plina, odnosno venezuelanske narudžbe suvremenih podmornica, zrakoplova i krstarećih raketnih projektila u Rusiji, otvaraju područje potencijalnih napetosti. S obzirom na to da je čileanska mornarica tradicionalni kupac američke i zapadnoeuropske "rabljene" pomorske tehnologije a domaća vojna brodogradnja još nije ovladala u dovoljnoj mjeri potrebnom tehnologijom za npr. izgradnjom suvremene fregate,

25

BRD 278 / 5. veljače 2010.

HRVATSKI
VJENNIK

Podmornica Simpson SS-21 klase U-209

mornaricama ili drugim državnim službama imaju školske jedrenjake. Termin utrke predviđen je za prvo tromjesjeće 2010. (početak ljeta na južnoj Zemljinoj polutci). Sudjelovanje u regati za sada su uz organizatore potvrdile ratne mornarice Španjolske, Indije, Brazila, Meksika, Poljske, Kolumbije, Urugvaja, Ekvadora i Venezuele. Na startu regate u Rio de Janeiru naći će se tako za šest - sedam mjeseci brojni brigantini, fregate, korvete i škune građeni većinom u prvoj polovici prošlog stoljeća. Regata je podijeljena u 14 etapa s pristajanjima u lukama Mar del Plata, Montevideo, Buenos Aires, Ushuala, Isla de los Estados, Punta Arenas, Talcahuano,

flotnih i zrakoplovnih potencijala koje je nužno uskladiti s dostignutim svjetskim standardima. Veliki koraci napravljeni su na području kompatibilnosti i interoperabilnosti s drugim prijateljskim mornaricama, ponajprije s onima uključenima u NATO. To se najbolje vidi na primjeru šestomjesečnog sudjelovanja čileanske fregate u jednoj od američkih Task Force skupina na Pacifiku. S obzirom na zacrtane strateške ciljeve i pomorsku doktrinu, ali isto tako uvažavajući i trenutačni razvoj globalne vojno-političke situacije u Tihom i Indijskom oceanu a posebno u Južnoj Americi, pred čileanskim Armadom stoje novi izazovi i zadaće.

očekuje se da će i u nekom budućem razdoblju Armada nastojati igrati na istu kartu kao i do sada. To znači: kupovati rabljene, ali još uvjek vrlo dobro uporabljive brodove s modernim oružnim, senzorskim i komunikacijskim sustavima, izgrađivati i održavati dobro izbalansiranu borbenu flotu uz istodobni ubrzani rast potencijala i tehnoloških mogućnosti domaće vojne brodogradnje. Možda najbolja definicija koja trenutačno opisuje stanje u kojem se nalazi čileanska ratna mornarica jest ona koja kaže da je to pomorska sila koja strateške zahtjeve nastoji rješavati taktičkim sredstvima i metodama. ■

Prije godinu dana, Barack Obama zasjeo je na predsjednički tron SAD-a. Ma koliko to svima izgledalo kao savršeni posao, on donosi veliku odgovornost i usamljenost. Aktualni američki predsjednik nije iznimka u odnosu na svoje prethodnike

GODINA DANA PREDSJEDNIKA OBAME

Dana 20. siječnja 2010. aktualni američki predsjednik odradio je prvih 365 dana svog mandata. Barack Obama u toj se godini suočio s realnošću života u Bijeloj kući i poput svojih prethodnika shvatio da, unatoč svima koji ga okružuju, ipak vodi pomalo usamljeni život. Život nijednog predsjednika nije baš tako glamurozan kako se čini, a pogotovo život prvog čovjeka najmoćnije zemlje svijeta.

Ozbiljnost posla, velika odgovornost, još veći problemi i istodobni pokušaji da

se uza sve državničke aktivnosti ne zapostavi obitelj, to je u najkraćim crtama opis predsjedničkog života. No, u kakvoj se situaciji danas, godinu dana nakon inauguracije, nalazi Obama? Recimo to ovako; Franklin Roosevelt nakon jedne godine mandata suočavao se s kolapsom ekonomije, Harry Truman je već morao odlučivati gdje baciti atomsku bombu, a John F. Kennedy je morao donijeti odluku o invaziji na Kubu. Ma što netko o tomu mislio, to su iznimno

teške odluke, i još teži posao za obaviti. Ipak, i američki su predsjednici samo ljudi od krvi i mesa.

Ekonomija, terorizam, reforme

Barack Obama se dosad suočio s također velikim problemima. Za početak, tu je velika ekonomska kriza koja je SAD pogodila među prvim zemljama u svijetu, zatim sigurnosna opasnost, točnije problem rastućeg terorizma, a kad se tomu pridodaju reforme zdrav-

Aktualni predsjednik i dvojica prethodnika, George W. Bush i Bill Clinton

stva koje malo tko od običnih ljudi želi prihvati, tada je jasno zašto je u samo godinu dana aktualni američki predsjednik izgubio povjerenje 20 posto građana i prvi put se statistika spustila ispod brojke od 50 posto Amerikanaca koji ga podupiru.

Zašto je to tako? Činjenica je da (po-gotovo) američki predsjednici, čim stupe na dužnost prvog čovjeka SAD-a, izgube dobar dio svoje osobnosti na koju su računali u životu prije ulaska u Bijelu kuću. Jednostavnije rečeno, oni ne vode posao, nego posao vodi njih. Odluke koje donose temelje se na subjektivnosti ili objektivnosti njihovih savjetnika i potreba države i društva, a ne isključivo na predsjednikovoj želji da nešto učini. No, oni su ti koji na kraju donose odluku i jedini su za tu odluku odgovorni.

Trumanove ulizice na kiši

"Obitelj je jučer navečer otišla u Missouri", napisao je Truman u svoj dnevnik tek nekoliko mjeseci nakon što je 1945. godine dao predsjedničku prisegu, i dodao: "Uvijek sam tako usamljen kad odu, nema nikoga da diže galamu zbog moje kravate ili frizure, cipela ili općenito odjeće". Ne treba sumnjati da je Truman, baš kao i svi ostali predsjednici u Washingtonu imao mnogo prijatelja, pravih i lažnih,

no usamljenost mu je, priznao je sam, jako smetala. Baš kao i činjenica da je u određenom trenutku teško raspozнатi pravog od lažnog prijatelja. Moć prvog čovjeka bilo koje države djeluje poput magneta na mnoge ne baš iskrene ljude.

Njegov savjetnik, glasnogovornik Biele kuće Sam Rayburn, to mu je objasnio vrlo iskrenim riječima: "Ulizice će stajati na kiši i cijeli tjedan samo da Vas vide, a onda će Vas tretirati poput kralja. Doći će do Vas i kazati da ste najveći čovjek u povijesti čovječanstva, no i Vi i ja znamo da to nije istina".

Bio netko najveći u povijesti ili ne, nemoguće je kazati bez određenog povijesnog odmaka, a to je shvatio i Kennedy. Upravo je on često govorio o "prokletstvu moći predsjednika", koju itekako možemo povezati s usamljenošću, pa i

Tko je Barack Obama?

Barack Obama, Jr. rođen je 4. kolovoza 1961. u Honoluluu na Havajima, a dio djetinjstva proveo je s majkom i očuhom u Indoneziji. Na Havajima je diplomirao politološki studij na Columbia University i specijalizirao se za vanjskopolitičke odnose. Nakon toga je upisao i završio prestižni Harvard Law School. Nakon školovanja zaposlio se kao odvjetnik za građansko pravo u Chicagu, a radio je i kao predavač na Chicago Law School predavajući na katedri ustavnog prava.

Na stranačkim predizborima za izbor predsjedničkog kandidata Demokratske stranke pobijedio je u Iowi. Glavna protukandidatkinja bila mu je Hillary Clinton, senatorica New Yorka i supruga bivšeg predsjednika SAD-a Billa Clintonova. Ostali kandidati, Christopher Dodd, Joe Biden, Bill Richardson i Dennis Kucinich vrlo brzo su odustali od utrke, a treći kandidat John Edwards odustao je 30. siječnja 2008.

Kad je izabran za predstavnika demokrata na izborima, Obama je morao odabrati potpredsjednika koji će zajedno s njim biti na čelu države. Dana 23. kolovoza 2008. Obama je objavio da je njegov potpredsjednički kandidat Joe Biden, dugogodišnji senator iz Delawarea i jedan od najiskusnijih američkih političara. Nakon odabira potpredsjednika, Obama je nastavio voditi kampanju putujući u mnoge saveze države i održavajući govore iznoseći svoj program. Sudjelovao je i u tri predsjedničke debate u kojima je, prema mišljenju mnogih kritičara, porazio svog protukandidata Johna McCaina.

Izbori za predsjednika SAD-a održani su 4. studenoga 2008., no Obama je svoju kampanju prekinuo tek kasnije tog dana. Rano ujutro izašao je na birališta dati svoj glas, a nakon toga je posjetio Indianu, jednu od ključnih država. Nakon toga se povukao u predgrađe Chicaga sa svojom obitelji i čekao rezultate izbora. Kad su zatvorena sva birališta i objavljeni rezultati, Barack Obama je osvojio glasove u 29 saveznih država, a McCain u 21 saveznoj državi. Skupivši tako 364 elektorska glasa, nasuprot McCainovih 184, Obama je prešao prag, koji je iznosio 270 elektorskih glasova, i postao je 44. predsjednik Sjedinjenih Američkih Država. Na dužnosti predsjednika SAD-a je od 20. siječnja 2009.

Obama je prvi afroamerički predsjednik SAD-a, a u svom mandatu je bio i jedini afroamerički senator, i tek peti u povijesti SAD-a. Od 1992. godine oženjen je s Michelle s kojom ima dvije kćeri, Maliju Ann i Sashu.

Mnogi od predsjednika očekuju djelovanje u raznim područjima

otuđenošću. Neposredna moć koju ima predsjednik, dakle, utječe i na promjenu ponašanja i mišljenja i najmudrijih ljudi, smatrao je John F. Kennedy. Navodno je baš to bio razlog što je njegov otac htio za glavnog tužitelja SAD-a postaviti drugog sina, ali i zašto su supruge u pravilu ona potpora svojim muževima-predsjednicima koju je nemoguće adekvatno ocijeniti. Njihov utjecaj na predsjednika sigurno nije mali i zanemariv, važan je upravo radi balansa onoga što je bilo prije i što je sada.

Eisenhowerove odluke u ratu i miru

Prava usamljenost predsjednika ne očituje se ipak u činjenici jesu li neki prijatelji pravi prijatelji ili tek "prijatelji". Ona je epilog vrste posla. Dwight D. Eisenhower jednom se prilikom osvrnuo na svoj ratni staž i usporedio ga s ulogom predsjednika države. Čovjek koji je morao donijeti odluku i doslovce u smrt poslati velik broj ljudi, svojih sunarodnjaka, ipak je smatrao da je pritisak koji podnosi predsjednik države mnogo veći.

Nobelova nagrada za mir

Barack Obama je 10. prosinca 2009. u Oslo primio Nobelovu nagradu za mir za 2009. godinu. Aktualni američki predsjednik uoči dodjele nije spominjan među favoritima za nagradu pa je objava Thorbjorna Jaglanda, predsjednika Odbora za Nobelovu nagradu, izazvala veliko iznenadenje. Jagland je tom prigodom kazao da je odluka bila jednoglasna i da je donesena s lakoćom.

"Primam ovu čast s dubokom zahvalnošću i velikom smjernošću. Nemam nikakvih sumnji da ima drugih koji su više zasluzili nagradu", rekao je, među ostalim, u svečanome govoru. Poručio je i da je uporaba sile nekada opravданa humanitarnim razlozima, te ustvrdio da SAD poštuje moralne vrijednosti, i u tomu se razlikuje od svojih neprijatelja.

"Prije dana D morao sam odlučiti hoću li poslati dvije skupine padobranača iza neprijateljskih crta znajući da postoji velika mogućnost da devet od deset vojnika pritom pogine. Savjetovalo sam se sa svojim zapovjednicima

i donio odluku. Momci su otišli. Dok nisam postao predsjednik, mislio sam da ne postoji teža stvar koju može podnijeti čovjek, to je nešto što danima razdire dušu i srce čovjeka prije nego doneše odluku. A onda sam postao američki predsjednik i shvatio da samo jedan čovjek mora koncizno, promišljeno, temeljito poput molitve, sa svim argumentima za i protiv, sa saznanjima o svim mogućim alternativama donijeti odluku koja također može imati teške posljedice. Predsjednik tu odluku donosi - sam".

"Obama kreće na dug i usamljen put"

Prije godinu dana, Obama je na svojoj inauguraciji rekao da je stiglo vrijeme za "završetak jedne smiješno pohlepne politike u kojoj su glavne odrednice bile propala obećanja i dekriminalizacija". Bez obzira na raspoloženje većine Amerikanaca i na oduševljenje koje je pratilo inauguraciju novog predsjednika, tada je Financial Times njegov uspon na tron SAD-a popratio naslovom "Obama kreće na dug i usamljen put". Godinu dana poslije popularnost mu je pala i nema nimalo sumnje da i on, poput svojih prethodnika, to smatra svojim osobnim porazom.

Danas je SAD u relativno sličnoj poziciji kao i u vrijeme kad je Barack Obama zakoračio na posljednju stubu predsjedničkog pijedestala. Gospodarstvo se još nije oporavilo od krize koja je bankrotima zaprijetila tvrtkama u cijelom svijetu, problemi sigurnosti i terorizma i dalje su prisutni i muče odgovorne.

No, unatoč osmjesima kojima daruje fotoreportere, novinare i svoje poklonike, nema sumnje da mu nije lako. Nancy Gibbs, kolumnistica tjednika Time, njegovu je situaciju prokomentirala riječima koje samo dokazuju sve teze o usamljenosti: "Njegovi retorički pokloni naciji; obećanja i vjera u bolje sutra, zaista nisu bili lažni, no tek je sad shvatio da je u provedbi svojih ideja i želja sam. Ma koliko ga ljudi podupirali, Obama je na svom tronu - sam". ■

JURISDIKCIJA I OPSEG OVLASTI OBALNE STRAŽE

Pod jurisdikcijom (lat. *ius-pravo, pravna znanost + dicere - izricati, govoriti*) u međunarodnome pravu mora, valja razumijevati zbroj ovlasti nekog subjekta međunarodnog prava, npr. obalne države, njezinih tijela, sudske i upravnih. Za razliku od **suverenosti**, u istome području jurisdikciju mogu imati dvije države (pa i više država), premda se njihove ovlasti mogu razlikovati i u opsegu i pojedinačno. Npr. na trgovackom brodu koji plovi tudim teritorijalnim morem jurisdikciju ostvaruju obalna država (obavlja nadzor i kažnjava za povrede svojih carinskih propisa), ali i država zastave (npr. nadzire i kažnjava povrede svojih propisa iz područja radnoga prava).

Dakle, pojam označava pravo provođenja zakonskih ovlasti.

Za uspostavu jurisdikcije moraju postojati tri elementa "jurisdikcijskog trokuta".

To su sljedeći elementi:

- lokacija - zemljopisno područje na kojem se mogu provoditi zakonske ovlasti,
- osobe/brodovi - posade i/ili brodovi koji su predmet provođenja ovlasti,

- prekršaj/aktivnost - kršenje državnog zakona/zabranjena aktivnost broda.

U pogledu državne pripadnosti broda, brod pripada onoj državi koja mu je dodijelila svoju državnu pripadnost, pa uživa zaštitu te države. Vanjski znak pripadnosti broda jest zastava koju brod ovlašteno vije.

Strani brod je onaj koji nije brod naše zemlje, koji je zakonito upisan u skladu sa zakonima neke druge zemlje i ima državnu pripadnost te zemlje.

Brod bez državne pripadnosti jest brod koji ne pripada nijednoj državi na svijetu i ne navodi nijednu državnu pripadnost kao svoju. Kao primjer navedimo sljedeću zamišljenu situaciju: trgovacki brod dužine 15 m koji prevozi teret ne vije ničiju zastavu. Zapovjednik broda ne navodi niti jednu državu kao matičnu državu. Brod bez državne pripadnosti potпадa pod jurisdikciju svih država. ■

(Tekst u cijelosti pročitajte na:

www.hrvatski-vojnik.hr)

Voditelji timova obalne straže svoje timove vode u raznim zadaćama na moru od traganja i spašavanja do progona stranoga broda koji se našao u prekršaju pa sve do više sile (nevolje) koja je zadesila brod. Neka načela i zakoni iz Međunarodnoga prava mora i Pomorskog prava mogu proširiti ili ograničiti ovlasti voditelja tima obalne straže

Devetog kolovoza 48. g. pr.Kr. kod Farsala u središnjoj Grčkoj, rimski državnik i vojskovođa Gaj Julije Cezar i njegovi saveznici sukobili su se s vojskom Republike pod zapovjedništvom rimskog vojskovođe, državnika i trijumvira Gneja Pompeja Velikog. Pompej je imao potporu velikog dijela Senata i njegova vojska brojem je znatno nadmašivala veterane Cezarovih legija...

BITKA KOD FARSLA

Pompej bježi s Farsala. Neki kažu da je vjerovao da je u toj bitki bio izdan

Pompej i većina rimskog Senata

narušavaju Italiju i iskrcaju se u Grčkoj 49. g. pr.Kr. kako bi pripremili vojsku i okrenuli je protiv Cezara, koji je prekršio zabranu i prešao Rubikon. Prije nego što je skupio brodove da slijedi Pompeja, Cezar je zbog nedostatka flote učvrstio svoju kontrolu nad zapadnim Sredozemljem - osobito Španjolskom. Potom je marširao kroz južnu Francusku, blokirajući naselje koje je današnji grad Marseille, i uspio skupiti malu flotu. Nakon uspjeha u Španjolskoj, ponovno je usmjerio svoje planove protiv Pompeja na Grčku. Pompej je imao veliku flotu, jednako kao i čvrstu potporu svih rimskih provincija i ostalih zavisnih država istočno od Italije. No, Cezar tijekom zime uspijeva prijeći Jadran. Pompej ima veću vojsku, ali je svjestan da Cezarovi vojnici imaju više iskustva. Umjesto izravnog sukoba, pokušavao je s izgladnjivanjem, ugrožavajući Cezarove crte opskrbe. Cezar je poduzeo gotovo katastrofalan napad na Pompejev logor kod Drača i bio prisiljen na povlačenje.

Neodlučni Pompej

Pompej nije odmah iskoristio svoj uspjeh i zimi 49./48. g. pr.Kr. slijedi neodlučna blokada i opsada. Pompej na kraju potiskuje Cezara u Tesaliju i, na poticaj saveznika u Senatu, sukobljava se s Cezarom u blizini Farsala u Grčkoj. Cezar je započeo bitku s malom vojskom veterana. Pompejeve postrojbe su bile brojnije, ali mnogo neiskusnije. Štoviše, Pompejevi saveznici nisu se slagali s njime u tome treba li ući u bitku i on je morao donijeti brzu odluku pro-

tivno tome što je htio: izglađnjivanjem poraziti Cezarovu vojsku.

Cezar je imao sljedeće legije sa sobom: legije veterana iz Galskih ratova – Cezarovu omiljenu legiju X. Equestris i one koje su poslije tako prozvane, a to su VIII. Augusta, IX. Hispana i XII. Fulminata. Cezar je prikupio i nove legije za građanski rat : I. Germanica, III. Gallica i IV. Macedonica. No spomenute legije nisu bile dovoljno popunjene ljudstvom. Neke su imale samo oko tisuću ljudi u vrijeme kod Farsala. To je bilo tako djelomično zato što su one pretrpele gubitke kraj Drača, a djelomično zato što je Cezar želio brzo napredovati. Sve u svemu, Cezar je skupio oko 22 000 pješaka i 1000 konjanika.

Ključno konjaništvo

Prema Sekstu Juliju Frontiniju, jednom od najistaknutijih rimskih aristokrata s kraja I. stoljeća posl. Kr., obje su strane svoje snage rasporedile u tri crte. Pompej je zapovjedio da se njegove crte postroje s 10 ljudi u dubinu. Najiskusnije legije rasporedio je na krilima. Prva i III. legija nalazile su se na lijevom krilu pod zapovjedništvom samog Pompeja. Sirijske legije raspoređene su u sredini zajedno sa Scipionom i španjolskim kohortama na desnom krilu pod zapovjedništvom Afranija. Pompejevi novaci raspoređeni su u sredini. Cezar se suočio sa 110 kompletnih kohorti Pompejeve vojske s oko 45 000 pješaka i 7000 konjanika. Pompej je rasporedio 600 konjanika na svoje desno krilo prema rijeci Enipej, prirodnoj zapreci koja je štitila krila obiju vojski. Ostatak konjaništva Pompej je smjestio na lijevom krilu zajedno s pomoćnim postrojbama. Njegov glavni borbeni plan bio je da napadom potisne brojčano malobrojnije Cezarovo konjaništvo i zatim napadne neprijatelja odostraga.

Cezar je svoje trupe također rasporeduo u tri crte. Desno je krilo smjestio u

močvarnom dijelu rijeke i pozicionirao sve svoje konjaništvo na toj strani protiv Pompejevih eskadrona. Među njih raspoređuje lake trupe, trenirane za borbu zajedno s konjicom. Koso od svoje falange, na desnom krilu, Cezar smješta šest kohorti i zapovijeda im da napadnu neprijateljske konje kad za to dođe vrijeme. Glasovitu X. legiju pod Sulinim zapovjedništvom Cezar raspoređuje sebi

legije ne dođu u neposrednu blizinu. Na takvu odluku Pompej se odlučio očekujući da će neprijateljske crte zahvatiti nered s obzirom na to da će morati prijeći dvostruko veću udaljenost od očekivane. Kada su suprostavljene linije napokon došle u bliski kontakt, Pompej zapovijeda svojemu konjaništvu da napadne. Ispočetka su uspješno potisnuli Cezarovo konjaništvo i počeli opkoljavati njegove legije. Tada je Cezar zapovjedio svojoj pričuvu da izvrši napad, kojemu se Pompejevo konjaništvo nije oduprlo nego

se povuklo na obližnja brda i izložilo lijevo krilo Pompejeve falange. Cezarove kohorte s lakoćom su se obraćale s lako opremljenim Pompejevim postrojba-ma koje su podupirale konjaništvo. Uspjelo im je i daljnje napredovanje i napad na protivnika iz pozadine. Kako bi dalje potisnuo protivnika, Cezar naređuje trećoj crti, koja još nije bila uvučena u sukob, da se priključi napadu. Uskoro potom, Cezar dobiva bitku. Pompej se povukao u svoj logor i zapovjedio svojem garnizonu da ga brani. Naravno, Cezarovi ljudi su se okomili na zidove Pompejeva logora. Tračani i druge pomoćne postrojbe koje su bile ostavljene u logoru, sve u svemu sedam kohorti, branili su se hrabro, ali nisu bili u stanju odbiti protivnički napad. Pompej je pobjegao s malom pratinjom, tvrdeći da je izdan. Cezar je izvojevao svoju najveću pobjedu.

Nakon Farsala Pompej je pobjegao u Egipat, gdje je ubijen na zapovijed faraona Ptolomeja XIII. Zanimljivo je da je Ptolomej poslao Pompejevu glavu Cezaru u želji da uveća njegovu pobjedu, ali Cezar nije bio sretan primivši glavu svojega zeta u kutiji i ubrzao se riješio faraona i njegovih savjetnika.

Bitkom kod Farsala završavaju ratovi prvoga trijumvirata. Rimski građanski rat, međutim, nije završio. ■

Nakon Farsala Pompej je pobjegao u Egipat, gdje je ubijen na zapovijed faraona Ptolomeja XIII. Zanimljivo je da je Ptolomej poslao Pompejevu glavu Cezaru u želji da uveća njegovu pobjedu, ali Cezar nije bio sretan

zdesna. Pod Antonijevim zapovjedništvom bile su oslabljena VIII. i vjerojatno IX. legija, smještene na Cezarovo lijevo krilo. U sredini je Cezar odredio Domacija za zapovjednika.

Bijeg zbog izdaje?

Pompej je zapovijedio svojim ljudima da ne napadaju neprijatelja nego da radije strpljivo čekaju dok Cezarove

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

“Referendum za prisajedinjenje Krajine Republici Srbiji”

Tekst Odluke:

Član 1.

Raspisuje se referendum za prisajedinjenje Srpske Autonomne Oblasti Krajina Republiči Srbiji i da Krajina ostane u Jugoslaviji sa Srbijom, Crnom Gorom i drugim koji žele da očuvaju Jugoslaviju.

Član 2.

Referendum će se sprovesti na teritoriji Srpske Autonomne Oblasti Krajina dana 12. 05. 1991. godine u vremenu od 8 - 20 sati.

Član 3.

Pitanje koje će biti predmetom izjašnjavanja građana glasi: "Da li ste za prisajedinjenje Krajine Republiči Srbiji i zato da Krajina ostane u Jugoslaviji sa Srbijom, Crnom Gorom i drugim koji žele da očuvaju Jugoslaviju?"

Član 4.

Za sprovođenje ove Odluke zadužuje se Centralna komisija za sprovođenje referendumu na teritoriji SAO Krajina.

Član 5.

U roku od 7 dana od dana objavljivanja konačnih razultata, Skupština SAO Krajine obaveza je da doneše odluku o prisajedinjenju SAO Krajine Republiči Srbiji, ako se za istu izjasnila većina građana sa područja SAO Krajine koji imaju biračko pravo.

Član 6.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Glasniku Krajine" (HR-HMDCDR, 2, kut. 480).

Zapravo, pokazalo se da je sjednica "Inicijativnog odbora za osnivanje Srpskog nacionalnog saveta" i usvajanje "Nacrtu deklaracije o Srpskom nacionalnom jedinstvu", kao platforme za okupljanje snaga koje su provodile projekt "svi Srbi u jednoj državi", bila uvod u raspisivanje referendumu o odcepljenju dijela teritorija RH i njegovu pripajanju Srbiji. Odluku "o raspisivanju referendumu za prisajedinjenje SAO Krajine Republiči Srbiji i da Krajina ostane u Jugoslaviji sa Srbijom, Crnom Gorom i drugim koji žele da očuvaju Jugoslaviju" vodstvo pobunjenih Srba u Hrvatskoj ("Skupština SAO Krajine") donijelo je 30. travnja 1991. u Kninu. U uvodu odluke objašnjeno je da se ona temelji "na osnovu prava naroda na samoopredeljenje kao i na osnovu prethodno donesene Odluke o prisajedinjenju Srpske Autonomne Oblasti Krajine Republiči Srbiji, koju je donijelo Izvršno vijeće SAO Krajine na sjednici od 01.04.1991. godine, te člana 9. stava 2. tačke 5. Statuta SAO Krajine".

Istoga dana "Skupština SAO Krajine" donijela je "Rješenje o imenovanju Centralne komisije za sprovođenje referendumu na području SAO Krajine". Spomenuta komisija trebala je imenovati općinske komisije za provedbu referendumu, a one su na svom području imenovale glasačke odbore (HR-HMDCDR, 2, kut. 480). U skladu s dobivenom zadaćom, "Centralna komisija za sprovođenje referendumu" je na sjednici održanoj 6. svibnja 1991. u Kninu donijela "Rješenje o imenovanju Opštinskih komisija" za provedbu spomenutoga referendumu u općinama: Benkovac, Vojnić, Vrginmost, Donji Lapac, Dvor, Glina, Gračac, Knin, Korenica, Kostajnica, Obrovac i Pakrac (HR-HMDCDR, 2, kut. 358). Jedna od zadaća općinskih komisija bila je mobilizacija pučanstva na svom prostoru da se u što većem broju odazove na referendum. S tim ciljem Komisija za provođenje referendumu općine Gračac početkom svibnja 1991. pučanstvu se obratila sljedećim Proglasom:

Skupština Srpske Autonomne Oblasti Krajina je raspisala referendum o prisajedinjenju Srpske Autonomne Oblasti Krajine Republiči Srbiji za 12. maja 1991. godine.

ПРЕДСЈЕДНИК СКУПШТИНЕ
Вељко Матићевић

На основу права народа на самопредstavljanje, као и на основу претходно donesene Odluke o prisajedinjenju Srpske Autonomne Oblasti Krajine Republiči Srbiji, koju je donijelo Izvršno vijeće SAO Krajine na sjednici od 01.04.1991. godine, te člana 9. stava 2. tačke 5. Statuta SAO Krajine, Skupština Srpske Autonomne Oblasti Krajine, na 1. sjednici, održanoj 30.04.1991. godine, donosi

ОДЛУКА
o raspisivanju referendumu za prisajedinjenje SAO Krajine Republiči Srbiji i Krajina ostane u Jugoslaviji sa Srbijom, Crnom Gorom i drugim koji žele da očuvaju Jugoslaviju

Члан 1.
Referendum će se referendumu za prisajedinjenje SAO Krajine Republiči Srbiji i Krajina ostane u Jugoslaviji sa Srbijom, Crnom Gorom i drugim koji žele da očuvaju Jugoslaviju.

Odluka je objavljena u Glasniku Krajine, službenom listu tzv. SAO Krajine, izdanom u Kninu 17. svibnja 1991. (broj 3)

U cjelokupnoj istoriji srpskog naroda na etničkim i istorijskim prostorima srpskog naroda Srpske Autonomne Oblasti Krajina to je najznačajniji i istodobno i najsvečaniji trenutak. 12. maja 1991. godine završit će se vjekovne patnje i muke srpskog naroda SAO Krajine, 12. maja doći će kraj progonima i stradanjima srpskog naroda SAO Krajine, 12. maja srpski narod SAO Krajine vratiti će se matici Srbiji, našoj dragoj i voljenoj otadžbini kojoj srpski narod SAO Krajine nikada nije ni prestao da pripada.

Stoga komisija za provođenje referendumu o prisajedinjenju SAO Krajine Republiči Srbiji, opština Gračac poziva sve punoljetne građane opštine Gračac da dana 12. maja 1991. godine u vremenu od 8-20 časova izdužu na glasačka mjesta u svojim mjesnim zajednicama i da svojim opredjeljenjem za prisajedinjenje SAO Krajine Republiči Srbiji dokažu svim našim prijateljima, a posebno neprijateljima kao i cjelokupnoj javnosti da su svjesni i dostojni velikog istorijskog trenutka.

Građani koji nisu upisani u birački spisak mole se da se jave u svoju mjesnu kancelariju radi upisa u birački spisak kako bi mogli 12. maja izvršiti svoju časnu i svetu dužnost. (Arhiv Vlade Republike Hrvatske, OD -300491/VII-10-12) ■

*U sljedećem broju: Rezultati "Referenduma za prisajedinjenje Krajine Republiči Srbiji"

Anica – otvorena pjesma

(Nema vina, popili su)

Više se ne može iz grada.
Brašno nam ne daju – Hrvatima.
Jedan susjed sakrije i doneće
zbog svog retardiranog sina
koji me voli.
Nagovaram ga da me prebací.
Vozi kamion,
drvá za Banjaluku.
Ne bi mu život oprostili da saznaju.
Da sam muško, mene
već bi ubili.

(Ovdje prijeko)

Došli glasovi da si u gardi,
nisam se obranila.
Ušla u rijeku i dugo ostala.

(Nije mi do plaća)

Kada poljsko bilje bolo po nogama,
ti si pitao
je l' mi zima, jer dao bi mi čizme.
U polju
mjesto tvojih bedara mene udara
divlji ječam.

(Ako ostaneš živ, i ja će)

Ne udaljavaj se glasom,
kojim me zoveš silno
i divlje.

Neva MIHALIĆ

Poziv na suradnju

Pozivamo čitatelje zainteresirane za objavljivanje kratkih priča i pjesama domoljubne tematike u Hrvatskom vojniku da nam ih pošalju na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za odnose s javnošću i informiranje, Odjel hrvatskih vojnih glasila (za rubriku Pozdrav domovini), Stančićeva 6, 10 000 Zagreb ili na e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Isusova potraga za ljudima

U deficitarnim zvanjima i zanimanjima postoji odredena vrsta promidžbe kako bi se kandidate zainteresiralo za njih. Poznato je da je velik interes za pravnike, ekonomiste ili inženjere strojarstva, a da je relativno malen interes za svećenički poziv. Pa i u vojski postoji promidžba kako bi se došlo do časnika i do kvalitetnog kadra. Cilj je doći do kandidata, ali cilj je i uzeti za sebe, ako je moguće, one najbolje. Da biste mogli konkurirati za ova "unosna" i društveno korisna zanimanja, morate biti na zavidnoj intelektualnoj razini. Zanimljivo, svi bi htjeli najbolje. Čini mi se da je u tom pogledu iznimka jedino Gospodin naš Isus Krist. Kad je on tražio ljudе za svoje djelo, kad je bio u potrazi za onima koji će njegovu poruku prenositi dalje, nije tražio najbolje i nije izabrao samo one najbolje. On uzima ljudе iz najobičnijega sloja. Analizirajući poziv vezan samo uz ljudе iz ovonedjeljnih misnih čitanja, vidimo da Bog ne pati od elitizma. Krist svoje kandidate nije tražio među najizvrsnijima. Čini se i da nije izabrao najbolje. A mogao je.

Grijeh, pa i odredene druge nedostatke Kristovih odabranika, recimo one intelektualne, treba gledati upravo kroz tu prizmu. Krist nije došao na burzu i pokupio one s najboljim referencijama. Nije zašao po osnovnim ili srednjim školama i uzeo sebi samo odlikaše i one s najboljim rezultatima; nije prošao elitnim fakultetima i učilištima i pobratio samo najbolje studente. Uostalom, tko kaže da je Izajia, čiji poziv analiziramo u današnjem čitanju, bio najbolji? Da jest, ne bi zasigurno izgovorio riječi: "Jao meni, propadoh, jer čovjek sam nečistih usana." Jednako tako svi znamo da ni Petar nije bio Bog zna na kakvoj razini. Zato sam kaže: "Idi od mene! Grešan sam čovjek, Gospodine!"

No, ljudi koji se odazovu Bogu na njegov poziv trebali bi postati najbolji zato što su njegovi. Od trenutka kad je Petru rekao: "Ne boj se! Odsada ćeš ljudе loviti"; od onog momenta kad je proroku Izajiji rečeno: "Krivica ti je skinuta i grijeh oprošten", ti ljudi, jer ih Bog vodi, postaju drukčiji.

Potrebitno je poput Petra ili Izajie biti svjestan svojih nedostataka, ali je još potrebitno poput tih istih ljudi, koji su shvatili da plodonosnost njihova djelovanja ovisi o naslonjenosti na Boga, reći: "Evo me, mene pošalji!" ili "Učitelju, svu noć smo se trudili i ništa ne ulovismo, ali na tvoju riječ bacit će mreže." Petrov uzaludan cjelonočni ribarski trud, Izajijine nečiste usne potvrduju koliko je čovjeku, koji misli da može sve sam postići svojim ljudskim i intelektualnim sposobnostima, nemoguće ostvariti one najosnovnije stvari. Bilo je očekivati da će iškustni ribar Petar, ribareći cijelu noć, nešto postići. Ali nije. Njegov uspjeh počinje tek kada napusti svoju logičnu sigurnost (ribarenje noću) i na Isusovu riječ čini za ribara neologičnu stvar (ribarenje danju). Dok se pouzdavao isključivo u svoje ribarsko umijeće, mreže su bile prazne. U trenutku kada na Isusovu riječ, koliko god ona ribarski bila neprihvatljiva, čini ono što mu Isus kaže, mreže se punе. Čitajući i druga razmišljanja o Petrovu i Izajinu pozivu, naidoh na sljedeći tekst: "Evangelje o bogatom ribolovu pisano je za ljudе kojima je svega dosta: neuspješni u zvanju, razočarani od ljudi, nesigurni u sebi i očajni. A Bog im veli 'Usudi se i počni iznova'." To je poziv na borbu protiv rezignacije, protiv osjećaja bespomoćnosti; to je odgovor na pitanje: "Ima li smisla mučiti se?" Ne smijemo se obeshrabriti i klonuti duhom.

Htio bih upravo s tim mislima zaokružiti i svoje razmišljanje. Ovdje je riječ, istina, o jednom deficitarnom zvanju (proročkom i svećeničkom), ali se govori i o borbi protiv svake ljudske rezigniranosti; ovdje se analizira svaka naša ljudska deficitarnost. Kao da nam se želi reći da smo deficitarni ako smo bez Boga i ako mislimo da nam on nije potreban. Dok su Izajia i Petar živjeli bez Boga, prvi je bio "nečistih usana", a drugi "grešan čovjek". Ali od trenutka kad prihvatiše Božji poziv, što će reći kad prihvatiše Boga u svom životu, sve se okreće nabolje. Izajia izražava svoju potpunu spremnost za suradnju s Bogom, a Petar postaje "ribar ljudi". Njihov dotadašnji neuspjeh pretvara se u uspjeh; njihova neučinkovitost nestaje, njihova grešnost odlazi u drugi plan. "Ostaviše sve i podoše za njim." Eto, samo to je potrebno. Ne misliti da sve možemo i da sve znamo, i povjerovati njegovoj riječi: "Bez mene ne možete ništa."

Žarko RELOTA

BIBLIOTEKA

Frank McLynn
Junaci i zločinci - kako su razmišljali najveći ratnici u povijesti
Naklada Ljevak, Zagreb, 2009.

U povijesti ratovanja jedna je elitna skupina ljudi stekla gotovo legendaran status zahvaljujući odvažnosti, ambicioznosti i vojničkoj genijalnosti. Ali mnogi od njih imali su i velike karakterne mane. U ovoj knjizi ugledni povjesničar

Frank McLynn bavi se šestoricom najmoćnijih i najkarizmatičnijih vođa svih vremena: Spartakom, Atilom, Rikardom Lavljeg Srca, Cortésom, Tokugawom Ieyasuom i Napoleonom. Kako su stekli naoko nedodirljivu moć? Koji su ih to motivi, osobne odlike i slabosti doveli do postignuća za kakva nitko drugi nije imao hrabrosti? U šest snažnih i pronicljivih portreta autor izvrsno opisuje ključne trenutke, situacije u kojima su se ti ratnici dokazali u borbi, iz temelja mijenjajući svoj život, sudbinu svoga naroda, a u pojedinim slučajevima i povijest svijeta. Tako ćemo otkriti što je Spartaka nagnalo da se unatoč nikakvim izgledima za uspjeh usprotivi moćnom Rimu i kako se mladi Napoleon u dramatičnim okolnostima u Toulonu domogao moći.

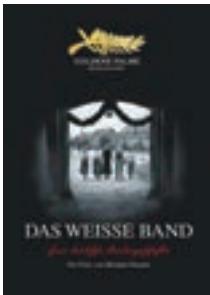
Knjiga "Junaci i zločinci" više je od puke zbirke pojedinačnih životopisa. Ra-svetljajući složenu psihologiju tih iznimnih vođa, McLynn gradi krajnje uvjerljiv prikaz vrhunskog ratnika. Izdana uz veliku BBC-jevu televizijsku seriju, ova nas iznimna knjiga uvodi u način razmišljanja i funkcioniranja najvećih ratnika u povijesti. Frank McLynn ugledni je povjesničar, specijaliziran za biografije i vojnu povijest. Autor je više od 20 knjiga, a među njima su i zapaženi životopisi Napoleona i Rikarda Lavljeg Srca.

Priredila Mirela MENGES

FILMOTEKA

MAXtv filmomanija – Revija festivalskog filma 2010.

U posljednje vrijeme sve se češće spominje podjela na zaredi orientirane blockbustere i, s druge strane, autorski promišljenije, festivalske filmove. Festivala ima i kod nas mnogo, ali problem je s većinom takvih filmova što ih možete vidjeti samo jednom, na programu festivala, i to ako živate u Zagrebu, Motovunu, Cannesu ili Sundanceu, a to znači - do širokih masa teže se probijaju. Ovom revijom, koja se drugu godinu zaredom organizira u zagrebačkom Movieplexu na Kaptolu, organizatori žele na jednom mjestu predstaviti najkvalitetnije što se moglo vidjeti u prošloj godini. Tu je uistinu presjek najnovije europske i svjetske kinematografije s najznačajnijih prošlogodišnjih festivala. Za ovogodišnju reviju, održanu od 28. siječnja do 2. veljače, odabrana su 22 filma, uključujući njemačku *Bijelu vrpcu*, dobitnika Zlatne palme na festivalu u Cannesu; novi film Wesa Andersona, animirani *Fantastični gospodin Lisac* (*Fantastic mr. Fox*), te pobjednika berlinskog filmskog festivala, peruvanski film *Mlijeko tuge* (*La teta asustada*). Treba svakako izdvojiti i najkontroverzniji film s prošlogodišnjeg festivala u Cannesu, *Antikrist* Larsa von Trier-a, kao i dobitnika velike nagrade žirija na istom festivalu, francuski film *Prorok* (*Un prophète*) Jacquesa Audiarda. U sklopu posebnog programa prikazani su i animirani filmovi *Princeza i žabac*, *Alvin i vjeverice 2 te Oblačno s čuvtama*, koji nemaju nikakve veze s festivalima, što pokazuje da su organizatori mislili i na najmlađe. Dobar dio tih filmova, gotovo svi spomenuti, ostat će i poslije revije u kinodistribuciji, pa će ih se moći vidjeti i izvan Zagreba, a zatim će biti dostupni u MAXtv videoteci.

Leon RIZMAUL

VREMEPOV

10. veljače 1962.
Razmjena zarobljenih špijuna

Oba kraja "Mosta jedinstva" između istočnog i zapadnog Berlina 10. veljače 1962. zaposjeli su jake snage sigurnosti. SSSR i SAD razmjjenjivali su svoje najrazvikanije obaveštajce. Dok su agenti sa strojnicama u ruci motrili na sve strane, dva su muškarca prešla most i brzo nestala pod zaštitom svojih poslodavaca. Sovjeti su od Amerikanaca preuzezeli famoznog pukovnika KGB-a Rudolfa Abela, a zauzvrat su im predali pilota špijunske zrakoplovne U2, Francisa Powersa. Abel je bio mnogo veća zvijerka od isporučenog kolege. Taj je agent još od 1948. vodio u SAD-u špijunsku mrežu, koja je, među ostalim, pribavila Moskvi tajni američki atomski program. Pao je 1957. zbog izdaje, ali i svoje jedine pogreške: nekom je dječaku slučajno dao novčić s mikrofilmovima, što je navelo FBI na opsežnu potragu za sumnjivcem. Smrtnu je kaznu saslušao kao robot, bez ijednog trzaja na licu, ali mu je napisljetu električna stolica ipak zamijenjena s 30 godina robije. SSSR se u međuvremenu domogao američkog zračnog špijuna Powersa, što je izazvalo veliku međunarodnu krizu. Poslije razmjene Abel je počašćen najvišim odlikovanjima. Čak je jedna ulica u Moskvi dobila njegovo ime. Powers nije bio te sreće. Završio je u anonimnosti jer mu CIA nikad nije oprostila priznanje špijunske zadaće nad Sovjetskim Savezom.

6. veljače 1945. - počela Mostarska operacija

7. veljače 1386. - ubijen Karlo Drački

8. veljače 1904. - počeo Rusko-japanski rat

9. veljače 1573. - pobuna zagorskih seljaka slomljena u Bitki kod Stubice

11. veljače 1842. - osnovana Matica ilirska

11. veljače 1990. - poslije 26 godina Nelson Mandela pušten iz zatvora

Leon RIZMAUL

INFOKUTAK

Likovni projekt u MORH-ovoј galeriji

U Galeriji "Zvonimir" **5. veljače u 19 sati** bit će otvorene izložbe pod nazivom "ARBOREUS - nove generacije, 2009/2010", na kojoj se predstavlja **Eugen Borkovsky**, akademski slikar iz Grožnjana. Likovni projekt predstavit će Iva Koerbler, a bit će prikazan i videouradak Katje Restović na temu plesnog performansa. Izložba se može razgledati **do 18. veljače**, radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati.

Priredio Ivan ŠARIĆ

Oklopni transporter **ZAGI**

Na inicijativu Ministarstva obrane,

Tvornica autobusa Zagreb počela je raditi na izradi samohodnog minobacača SMB 120 mm na podvozju tegljača MAGIRUS 1975. tip 232, koji je nabavljen od poduzeća Geotehnika u Zagrebu. Radi ispitivanja opterećenja prilikom ispaljivanja, uz Ministarstvo obrane, TAZ-u se priključio i Brodarski institut. Tijekom ispitivanja utvrđeno je da su opterećenja na podvozju prevelika, pa vozilo dobiva prenamjenu. Oplata vozila izvedena je od sendviča od pancirnog lima u donjem dijelu do visine 500 mm iznad podvozja. Unutarnji lim bio je debljine 6 mm, vanjski 10 mm, s razmakom oko 50 mm, ispunjenim betonom. Gornji dio iznad oplate motora izrađen je od pancirnog lima. Prozorsko staklo bilo

Izrada: TAZ, Zagreb,
rujan 1991.

Podvozje: MAGIRUS TIP 232

Nadogradnja: 11 000 kg

Vanjska nadogradnja: Lim
debljine 10 mm

Unutarnja nadogradnja:
Lim debljine 6 mm, između
50 mm betona

**Ukupna težina praznog
vozila:** 14 500 kg

je sastavljeno od dva neprobojna stakla
debljine 60 mm, koja su u okvir ugrađena
lijepljenjem.

Vozilo je predano na uporabu u studenom
1991., a rabili su ga pripadnici HV-a u okolini
Pakracu, Lipiku i Bjelovaru.

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@moph.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@moph.hr)

Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vasic@moph.hr)
Urednici i novinari: Marija Alvir (marija.alvir@moph.hr), Leida Parlov (leida.parlov@moph.hr),
Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com)

Lektorice: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić, Milenka Pervan Stipić
Urednik fotografije: Tomislav Brandt
Fotograf: Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Damir Bebek, Predrag Belušić
Webmaster: Drago Kelemen (dragok@moph.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisk: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje,
p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@moph.hr

Naklada: 5400 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2010.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

web info

Evo opet malo zabave! Stranica www.draconian.com ultimativni je izvor informacija o najpoznatijim imaginarnim bićima iz mitologija i bajki - **zmajevima**. Količina teksta i fotografija, te raznoraznih drugih detalja koje su autori stranice uspjeli skupiti jednostavno je fascinatna. Pobrinuli su se da saznate sve o zapadnim zmajevima, kineskim zmajevima, zmajevima iz priča, zatim njihovoj fizionomiji, ponašanju, a možete i razgledavati slike, igrati igre o zmajevima... Uz imaginarne zmajeve, dotaknuli su se i živućeg komodo zmaja s Galapagosa. Zanimljiv je i odjeljak o zmajskim tetovažama, koje su danas vrlo popularne, te mogućnost da usvojite zmaja! Nije baš da preporučujemo stranicu ozbiljnim čitateljima Hrvatskog vojnika, ali zašto ne biste razmislili o zmaju kao učinkovitom vojnom oružju?

D. VLAHOVIĆ

100% HRVATSKI INOVACIJSKI PROIZVOD - ODORA HRVATSKOG VOJNIKA

OSRH

KAPA

Dodatačna prozračnost s mikroregulacijom veličine i vezenom oznakom.
Razvoj i proizvodnja
MORH i Šešir d.o.o. Zagreb.

OSRH

KOŠULJA

Modularni ovratnik s mogućnošću regulacije otvora.

OSRH

DIGITALNA PRIKVIVNA ŠARA

Digitalna šara sastavljena iz četverobojnih komponenti ima prepoznatljiv uzorak zemljopisnog optika Hrvatske i voden žig s oznakom OSRH.
Boje su postojane i nakon velikog broja pranja sa svojstvom umanjene prepoznatljivosti pod IC noćnim uređajima.
Odora ne reflektira svjetlo, a uzorak šare osigurava dobru prikrivnost u svim uvjetima.

Prednja strana košulje: Priprema za postavljanje oznaka čina i prezimena.

OSRH

TKANINA

Odora je izrađena od specijalne tkanine sastava intimna mješavina poliamidno vlakno/pamuk dajući tako visoka tehnička svojstva i dobenu udobnost prilikom nošenja.
Poliamidno vlakno zaštićenog naziva CORDURA® najbolja je preporuka za dokazanu visoku čvrstoću vlakana.
Tkanina je izrađena u specifičnom top-rips vezu, a tiskana je visoko kvalitetnim bojilima. Proizvođač Čateks d.d.

KOŠULJA

Kopčanje košulje patent zatvaračem posebnog vojnog standarda. Zatvarač je izvana prekriven trakom koja je osigurana čičkom.

Donji dio košulje je bez džepova kao prilagodba za nošenje opasača s opremom.

HLAČE

Kroj srednje dubine sjedišta, ugodan i elegantan, s ojačanim porubima i prošivima.
Posebno razvijeni i prilagođen kroj za žene.
S prednje strane dva duboka gornja džepa.
Straga ojačanje materijala na sjedištu i u području između nogu.
Na obje nogavice veliki bočni džepovi s mogućnošću povećanja volumena, zatvaranje patent zatvaračem i poklopcom na čičak.
Na području koljena nalaze se džepovi za umetanje štitnika za koljena.
Na donjem kraju nogavica postavljena je traka za zatezanje oko gležnja.
Razvoj i proizvodnja
MORH i Kroko International d.o.o., Zagreb.

RUKAVI

Rukavi: Priprema za postavljanje oznaka zastave, pripadnosti postrojbi ili misije.

Cetvrtasti džepovi na oba rukava, zatvaranje patent zatvaračem i prostor za olovku.

Pripadnost oružanim snagama

U podpazušnom dijelu, odzračnici.

Ukošeni džepovi na području prsa. Zatvaranje čičkom.

Džepovi za umetanje štitnika za laktove i podlakticu.

Regulacija otvora čičkom na završecima rukava.

Konstrukcija košulje: Lagano strukturirana prati linije tijela što je značajno kod jednoobrazne slike prilikom postrojavanja. Izrazito dobra pokretljivost tijela, prozračna i ugodna za nošenje.

Kroj je u skladu s ostalim dijelovima odore i opreme.

Košulja je u potpunosti bez gumba koji se pri prenešenoj traumi sa zaštitnog prsluka ponašaju kao projektili.

Razvoj i proizvodnja
MORH i Kroko International d.o.o., Zagreb

Leđnica košulje: s izdašnim porubom za povećanu komociju i nesmetanu pokretljivost u svakom položaju tijela.

RAZVIJAMO I PROIZVODIMO ZA BUDUĆNOST

KROKO INTERNATIONAL d.o.o.